Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXVI. Lendava, 13. augusta 1939. Štev. 33.

LOVENSKE KRAJINE

Nekaj misli, podanih na kongresi Kristuša Krala.

Svecki lüdje morajo pomagati širiti Kristušovo kralestvo na zemli. A brez priprav so nesposobni to včiniti. Ki nema svetosti v svojoj düši, nede znao to širiti pri drügih. Nikdar pa svecki človek ne sme širiti božega kralestva brez zveze s Kristušovov Cerkvijov brez vodstva višje cerkvene oblasti. To je Kristušova zapoved. — Tü vidimo, v kak strašnoj zmoti so preiskalci sv. Pisma, baptisti i drügi, ki po lastnom nagnenji *proti določilom Kristušovoga namestnika* ščejo düše rešiti. Brez cerkve nega rešitve, ta se *mora* poslüšati. Kak se v dühovniški stan nišče ne sprejme, ki se ne vzgajao več let za to slüžbo, ravnotak se morajo vzgajati svecki, ki ščejo dühovnikom pomagati. Sezna, svestva deliti drügi kak dühovnik ne more, lejko pa k svestvam pripravlajo düše svecki lüdje. Krst napravi v človečoj düši spremembo, kakše niti zapopasti ne moremo. Boži postanemo. Če bi kamen korenje püsto i začo rasti pa sad roditi, bi bila zvünredna sprememba. A krst je neskončno vekša, ar „düši da nadnaravno življenje, bože življenje.

Svet se mora po krščanskom življenji prenoviti: K tomi prenovlenji morajo tüdi svecki lüdje pomagati: z molitvami, z zatajüvanjom, širjenjom dobroga tiska. z lepim krščanskim življenjom povsod ne samo v cerkvi. Krščanska mora biti šola, krščanska politika, krščanska država, krščanska trgovina, krščansko vse zasebno i javno življenje, Kristuš mora ladati povsod. Krščenik moram biti na senji, na gostüvanji, pri volitvaj, na sodniji, povsod, kak da bi Kristuš sam tam bio v našoj osebi.

Če med mleko vlevamo vodo ali ž njov vino rečimo, je to krščansko? Ne je. A še menje je krščansko i ešče vekše obsodbe vredno je, če trgovec išče velike dobičke, če obrtnik davle slabo blago za nedovoljeno ceno, če se bogatijo edni na račun siromakov.

Ednoga očo mamo. Kristuš nas je včio moliti: *Oča naš*. Eden vseh nas i včio nas je prositi krüh ne samo za sebe, nego za vse: *Krüha našega daj nam gnjes.* Vsem moramo dati človeka dostojno živeti. Jaz nesam več pred Bogom, kak moj siromaški bližnji, obema je Bog oča. Lübimo bližnje s Kristušovov pravicov i lübeznostjov.

Düšni pastir mora dnes več znati, da more svojim düšam zadosta nüditi, ar od njega zahtevajo v svojih razmerah, v svojem dühovnom življenji, v svojem stanovskom življenji. Poleg pravoga düšnoga pastirovanja mora moderni düšni pastir skrbeti še za drüga pomožna dela, kak šolo, karitas, obiskavanje betežnikov, za vzgojo mladine, za misijone i drüge, ki so njemi pri pastirovanji tak hasnovita. Na sveti je 400 milijonov katoličanov, 300.000 dühovnikov, odločno premalo jih je. Pa še za vse nekatoličane morajo dühovniki v nekoj meri skrbeti i teh je 1600 milijonov. Prevelika naloga za takšo prgiščo dühovnikov, tak da mora vsak dühovnik skrbeti v düšnom pogledi za 7000 düš. Biti bi moralo okoli 2 milijona dühovnikov i še ti bi v težkih denešnjih časaj oskrblavali vse düše po sveti. Zato bi bilo primerno, da bi vsak dühovnik oskrblavao 500 düš, potem bi bilo 400.000 dühovnikov. Dnes jih je odločno premalo. Zato je želeti, da se število dühovnikov povsod poviša, iz dežel, kjer jih je nekaj odveč, naj se odpošlejo v dežele, kje jih je premalo. Pri tom deli pa morajo pomagati laiki, svecki lüdje. Vnogo dühovnik ne more napraviti, laik lehko. To je laični apostolat. Trbe je je povčiti i bi bilo dobro pri vsakoj župniji, da bi mela župnika, kaplana i še ednoga, dva, deset pomočnikov ali pomočnic, ki bi delali na različnih polaj düšnoga pastirstva. Trbe pridobiti svet za Kristusa, vse pridobiti k veri, tüdi tiste, ki so se od cerkve oddaljili. Z novimi sredstvi trebe opet nove pridobiti za Kristuša. Vnogo dela vidimo, ki je zastonj, brez uspeha zato. Vzroki zato so socialni. Da bo pali vnožina katoličanska moramo skrbeti za katoličansko ozračje, vzeti sovražniki njegovo strupeno orožje iz rok, in odpreti pot katoličanskomi preporodi. Kratko, moramo vzgajati düše v veri i vero braniti. I to delati v vsem obsegi i z vsemi sredstvi. Potem pa gledati na to, da ne bomo teh sadov več zgübili iz naših rok, da si jih sovražnik ne bo osvojo. Kaj koristi, če predigamo, pa nišče ne poslüša. Zato moramo delati, strnjeno kak vojska. Posameznik malo naredi, sile trebe združiti. Zato trebe za obe vrsti skrbeti: za dühovništvo i za laično apoštolstvo.

Katoličani celoga sveta se morejo združiti, ne da bi zatajili svoje države i svoje narodnosti, za prenovlenje sveta v Kristuši. Vsi morajo biti pod ednim voditelom Kristušom združeni v pravom krščanskom življenji. Vse more prešiniti osvedočenje: Eden je naš oča v nebi, eden je naš voditeo na zemli, Kristuš i njegov namestnik, sv. Oča, eden je krščanski düh, edna vera, eden krst.

Laik svetski človek je krščena in iz vere živeča kotriga skrivnostnoga tela Kristušovoga, t. j. Cerkve. V Kristuši je istinsko bože razmerje med vsemi kotrigami Cerkve. Vse kotrige Cerkve so po splošnom dühovništvi enako pozvane, razlikujejo se samo po stopnji posvečenja i slüžbe.

Evharistično občestvo župnije je verska domovina laika.

Laik s svojov udeležbov pri sv. daritvi aktivno sožrtvüje. Pri tom ne spunjava samo zapovedi, nego sledi tüdi glas srca, če se kem bole pogosto vdeležüje sv. meše. Življenjska moč, ki jo dobi pri sv. meši, učinküje najprle v drüžino, kde je laik pozvan v dühovniško slüžbo i žrtvovanje. Iz drüžine vpliva naprej v celotno drüžabno življenje, predvsem v župnijsko občestvo, štere središče je sveta daritev. Za njo pa je potrebna najvekša i vsestranska priprava, da se vsi tem bole zavedajo toga njenoga pomena.

Iz Olt. Svestva živoči krščenik postane sam od sebe „düšni pastir“ vseh svojih bratov. Laik mora ponesti Kristuša v svet s pravim krščansko apoštolskim delom ino navuki. Prvoten je zgled, kajti vse ka živi, samo od sebe vpliva na svojo okolico.

Katoličanski laik, ki se zaveda svoje naloge, postane sam od sebe „katehet“ svoje okolice, tüdi tam, kama dühovnik nema več dostopa.

To dnes tak nujno poslanstvo pa nema zadostne podlage. Denešnji katoličanski laiki so premalo versko poglobleni i premalo poučeni o svojoj odgovornosti za bližnjega. Trbe doseči vnogo globšo eucharistično vzgojo laika. Tudi načrtna verska izobrazba je potrebna. V vsakoj župniji naj se ustanovi neke vrste visoka šola lüdstva, kde bi dobili laiki temelito izobrazbo. Vsekak bi bilo to mogoče organizirati po dekanijah, kama naj bi se pritegnoli tüdi laiki kak vučitelje. Vzgoja laikov-katehetov ino katehetinj se zdi dnes posebno važna, kak se že šola zapira verskomi navuki. Naj se laiki posvetijo študiji bogoslovja, ne zato da bi postali dühovniki, nego da bi delali kak svecki bogoslovci.

Z Kongresa Kristuša Krala v Ljubljani:
Škofje i odličniki med mladinskov prireditvijov na Stadioni.

Na seji zbornice sv. Rafaela v Ljubljani,

dne 29. julija so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Začne naj se z izboljševanjem zemlje v krajih, ki imajo največ sezonskih delavcev.

2. Iz dosedaj nabrane glavarine naj se ustanovi stalni fond, katerega obresti se smejo uporabljati izključno v korist izseljenskih delavcev. Obresti, ki jih nosi od slovenskih delavcev plačana glavarina, se letno izroče Rafaelovim družbam v Sloveniji.

3. Naj se izvaja stroga kontrola nad izseljevanjem: premožnim, mladoletnim, duševno in telesno manj razvitim naj se sploh prepove izselitev.

4. Nad obnašanjem mladoletnih, ki so zaposleni v državi vsled siromaštva, naj čuva država potom izseljenskih duhovnikov, da doraščajoča delavska mladina ostane v verskomoralnem, kot v narodnodržavnem pogledu neoporečna.

5. Naj se izvaja stroga kontrola nad uporabo zaslužka: zapravljivcem naj se prepove ponovna izselitev.

6. Naj se organizira akcija pošiljanja brezplačnega dobrega čtiva našim sezonskim delavcem.

Kakše izjave je dalo 16 narodov na kongresi Kristuša Krala v Ljubljani.

Kristuš, Gospod ino Krao!

V imeni svojega naroda Te svečano priznavam i Ti prisegam vernost.

Veren svojemi narodi ino domovini, bratovsko združen z vsemi katoličani sveta, priznavam, Kristuš Krao, Tvoje kralestvo na zemli, ar samo v njem je naša rešitev.

Zakon Tvojega kralestva je istina. Vkraj z vsakov lažjov na sveti!

Zakon Tvojega kralestva je pravica. Vkraj z vsakim nasiljom v življenji posameznikov ali narodov!

Zakon Tvojega kralestva je lübezen. Samo ta naj kralüje na zemli.

Tvoje kralestvo je mir. Pozdravlen mir Kristušov v kralestvi Kristušovom!

Živeo Kristuš Krao!

Razgled po katoličanskom sveti.

Kitajska. Na visokoj šoli v Pekingi je sprijalo sv. krst znova 7 izobražencov. Dühovnih vaj, ki so se vršile za Vüzem, se je vdeležilo 180 dijakov i profesorov. — Jezuitskoga misijonara Hermanda so roparje vmorili, dva drügiva patra pa so vmorili. — Kitajski protestanti se jako zanimajo za katoličanski verski navuk. Več odličnih misijonarov je dobilo povabilo, da bi protestantom predavali od verskih istin.

Afrika. V protestantskoj stolnoj cerkvi v mesti Salisbury ma spomenik katoličanska redovnica iz reda dominikank. Spomenik so postavili že leta 1902, ob priliki njene smrti zavolo njenoga nesebičnoga dela za hasek bližnjega.

Kitajski škof msgr. Čeng je ostao ščе nekaj časa po kongresi v Sloveniji. Obiskao je v spremstvi lavantinskoga knezoškofa dr. Ivana Tomažiča Slovensko Bistrico, ar so njemi šolske sestre iz Slov. Bistrice dale štiri sestre, štere zdaj kak misijonarke delüjejo na Kitajskom v njegovoj püspekiji. Obiskao je tüdi Ptuj i Ptujsko goro i se vdeležo proslave 700 letnice minoriskega samostana v Ptuji. Pri toj priliki je odpro misijonsko razstavo v Ptuji.

Sestanek v Franciji.

Dne 15. avgusta bo sestanek naših sezonskih delavcov v Gravelle poleg Pariza. Od Bastille vozi ta autobus štev. III. Železniška postaja pa je Joinville le Ponte. — *Ivan Camplin, Paris XI. Bd. Voltaire 57.*

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Letna naročnina v državi 30 Din., mesečno 2·50 Din., v inozemstvi 72 Din., mesečno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na skūpni naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din., mesečna 2 Din. — Plačati se mora naprej. Štev. položnice 11806. Rokopisi se ne vračajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niže Poslano med tekstōm vsaka reč 2 D. mali oglasi do 10 reči 5 Din, više vsaka reč 1·50 Din.

Dr. Ivan Jožef Tomažič,
škofijin ap. administrator.

Izselj. pastirsko pismo lavant. knezoškofa sezonskim izseljencem v Jugoslaviji.

Dragi izseljenci in izseljenke!

V duhu Vas gledam raztresene po širnih ravninah ob spodnjem toku Drave in Tise, ob Donavi na veleposestvih in posestvih v Podravini, Baranji, Bački in v Banatu. Bivate na takozvanih pustarah, marofih, upravah, majurih in salaših, mnogokrat daleč izven vasi in obljudenih krajev, kakor odrezani od sveta. Barake so Vaš novi dom. Tu preživi velika večina izmed Vas polovico dni v letu. S težkim srcem ste zapustili svoje domače kraje, še težje ste se ločili od svojih dragih, da si prislužite košček kruha v tujini:

Vi, mladi *fantje in dekleta*, ki ste še v cvetu mladosti. Solze so Vam kalile oči, ko ste podajali dragi materi in skrbnemu očetu roko v slovo;

še težja je bila ločitev Vam, *očetje* in *matere*, od dragih otrok. V duši so Vam vstajala vprašanja: kaj bo z njihovo vzgojo, z njihovo oskrbo, kakšno bo njih versko življenje, ali bodo njih duše še lepe, ko se vrnete. Čutili ste, da bodo otroci doma pogrešali ljubečega materinega pogleda in tople očetove besede. Čutili ste žejo njihovih nežnih src po Vaši nesebični ljubezni. Da, hudo je, ločiti se očetu in materi od svoje velike sreče na zemlji, od otrok. Resnično je, da ne osrečujejo le starši otrok, ampak, da tudi otroci napolnjujejo srca roditeljev s posebno radostjo. Posebno velja to, če ožarja medsebojno vez med starši in otroki luč žive Kristusove vere. Sveta vera lajša in slajša breme materinstva in očetovstva. Tega danes mnogi nočejo razumeti.

Vem, da ste se vsi težko ločili tudi od svoje domače *fare*. Kolikokrat se v mislih mudite v svoji domači cerkvi. Zdi se Vam, kakor da slišite glas zvona, ki vabi Vaše drage znance ob nedeljah k službi božji, skoraj da jim zavidate srečo, da so lahko vsako nedeljo pri najsvetejši daritvi, kjer si toplota pobožne domače pesmi osvaja njihova srca. Vsega tega pogrešate: doma, staršev, otrok in domače cerkve. Hrepenite po vsem tem in težko pričakujete srečnega dneva, ko bo Vaša srca zajela sladka beseda staršev, ljubo čebljanje Vaših otrok in nepozabna pesem v domači cerkvi.

Dragi moji! Čutim z Vami Vašo bol in z Vami trpim. Saj ste tudi Vi moje ovce, delček moje škofije v tujini. Pogosto mislim na Vas in prosim Boga, naj Vas podpira s svojo milostjo in svojo pomočjo, da ostanete tudi izven svoje domače fare zvesti Bogu in svojemu narodu, verni, dobri, čisti in pošteni. Leta 1937 sem zapisal v Novinah: „Zdi se mi, da eno vprašanje še ni dovolj obdelano, da enemu problemu še nismo posvetili dovolj pozornosti. V mislih imam vprašanje sezonskih delavcev, ki vprav iz Slovenske Krajine v tolikem številu odhajajo za zaslužkom, bodisi v južne kraje naše države, bodisi v inozemstvo“ (Izseljenska številka). Letos Vam že morem sporočiti, da je že tudi v tem oziru storjen velik korak naprej. Določil sem posebnega duhovnika, ki bo v Rafaelovi družbi za varstvo prekmurskih izseljencev imel na skrbi Vaše duhovno življenje in od časa do časa obiskoval sezonske delavce. Letos je bila njegova prva pot k Vam v Baranjo, Bačko in Banat. Veseli me, da ste ga povsod lepo sprejeli, opravili pri njem sv. spoved in se udeleževali svete maše, ki jo je za Vas daroval. Mnogo Vas je, okoli 2000. Tolikšno število, da bo treba za prihodnje leto misliti na posebnega duhovnika, ki bo ostal med Vami vseh šest mesecev sezonskega dela in Vas dušnopastirsko vodil. Žetev je res velika, zato mnogo molite, da pošlje Bog mnogo gorečih in apostolskih delavcov v svoj obširni vinograd sezonskih delavcev iz Slovenske Krajine.

To svoje prvo izseljensko pismo Vam pišem in pošiljam ob veličastnem

Kongresu Kristusa Kralja,

ki se je v teh dneh vršil v Ljubljani. Kardinali, nadškofje in škofje ter drugi duhovni in svetni odličniki iz vsega sveta so se zbrali in posvetovali v glavnem mestu naše slovenske domovine, kako bi sodobni poganski svet znova pridobili za Kristusa in vse javno in zasebno življenje, versko in nravno prenovili po Kristusovih načelih. Ogromna naloga! Ob koncu kongresa se je zbralo deset in deset tisočev vernikov v Ljubljani, kjer so javno in skupno s svojimi nadpastirji izpovedali svojo vero, zvestobo in vdanost nebeškemu Kralju. Tudi Vi, dragi moji sezonski delavci, ki niste mogli biti navzoči na kongresu, skupno izpovejte isto vero, zvestobo in vdanost Kralju vesoljstva. Obnovite še Vi svoje sklepe:

Kristus mora kraljevati tudi v meni po veri, upanju in ljubezni,

Kristus naj kraljuje v mojih mislih, da bodo vedno čiste in prave, da jih ne bo umazala pokvarjenost sveta;

Kristus kraljuj v mojih besedah, da bodo vedno spoštljive in neoporečne, nikdar žaljive, ne pohujšljive;

Kristus naj kraljuje nad mojim delom, nad vsem mojim življenjem, da bo krščansko, prežeto z molitvami, ki naj vsakemu pričajo, da sem ves Kristusov, z dušo in telesom.

Načelo mladih katoliških delavcev, žosistov, v zapadno evropskih državah: Biti zvest, vesel, čist in osvajalen, naj bo tudi Vaše načelo. Ostanite zvesti Kristusu Kralju, Cerkvi, svojemu narodu in svoji državi.

V Vaši duši naj vedno živi nadnaravno veselje, da ste in smete biti otroci božji; bodite čisti v mislih, besedah in dejanju,

bodite apostoli in z vzglednim življenjem osvajajte brate in sestre, ki tavajo v temi pregreh, zmot in zablod.

Živel Kristus Kralj! Blagoslov Boga Očeta + in Sina + in Svetega Duha + naj pride nad Vas in naj ostane vedno pri Vas. Amen.

V Mariboru, dne 31. julija 1939.

† IVAN JOŽEF,
škof in apostolski administrator.

Med našimi sezonskimi delavci v Jugoslaviji.

Že leta in leta hodijo naši ljudje na sezonsko delo v Baranjo, Bačko in Banat. Videli smo jih, kako so se spomladi peljali nekam na jug in se v jesen od tam vračali s svojim zaslužkom. Njihovo življenje nam je pa bilo bolj neznano. Tu pa tam jih je kdo obiskal in potem v časopisju vsaj nekoliko razkril njihovo življensko stanje, tako da so nam vsaj za delavce v Belju bile zadnja leta njihove razmere kolikor toliko znane (Kontler, Bejek, Horvat Franc). Toda naši sezonci niso bili zaposleni samo v Belju, ampak še na mnogih drugih krajih. Skoraj neodpustljivo je, da ni vsako leto že od začetka šel za njimi kak izobraženec in bi si ogledal njihove verske, nravne, socijalne in gospodarske razmere. Koliko manj bi delavci trpeli in koliko boljši bi bil danes njihov položaj v vseh ozirih.

Ko sem bil nastavljen v maju letos za izseljenskega duhovnika v M. Soboto, sem si zastavil kot prvo nalogo, da najprej spoznam dejansko stanje našega izseljenstva — in to na licu mesta. Saj brez poznanja dejanskega stanja — ni mogoče nobeno pravo zdravljenje in zboljšanje razmer.

Na željo mnogih naj tu podam vsaj nekaj bežnih misli s svojega potovanja k našim sezoncem v Jugoslaviji v letošnjem letu.

Na potu k delavcem.

Na pot sem se podal 25. maja popoldne. Beltinci — Zidani most — Beograd je bila prva proga. Naša žitna polja so lahno valovila v toplem popoldanskem soncu, Slovenske gorice kipele v bujnem zelenju, Savinjska dolina se odevala v hmeljske poganjke, vzpetine okrog Zidanega mosta pa že v večerni somrak. Veličastni Zagreb je rahlo obsevalo polnočno zvezdnato nebo. Jutranja zarja novega dne nam je iz koprene noči razgrinjala nepregledno Slavonsko ravnino, za obzorje tonečo. Razprostrana polja z bogastvom pšeničnega klasja, široke, v blato pogrezajoče poti, neizmerni pašniki, v daljavi podolgovati rob Fruške gore, zlitje Save v Donavo, množica vagonov in lokomotiv in že je tu — Beograd.

Jutro je. Nosači in izvoščki te skoraj zasujejo. Treba bo maševati. Toda kje? Večkrat sem bral o cerkvi Kristusa Kralja v Krunski ulici. Izvošček bo vedel, kje je to. Za eno „banko“ me je zelo zgovorni Dalmatinec odpeljal do cerkve, kjer župnikuje monsignor dr. Matija Petlič, zelo delaven gospod. Ministrant pri sv. maši — gotovo kak akademik — se je naravnost vzorno obnašal. A ministriral je pri dveh mašah hkrati. Kako nekaj čudnega se ti zbudi v duši. Sam pri oltarju . . . V polnosti takrat občutiš, da je sv. maša občestvena daritev... Dviga se v tej cerkvi kar v štirih jezikih: hrvatsko, slovensko, nemško in madjarsko. Nato na ordinarijat po potrebno dovoljenje za dušnopastirsko delovanje med našimi sezonskimi delavci na ozemlju banatske apostolske administrature; obisk medicinca — soimenjaka, ki se je ravno ta dan odel v vojaško suknjo za vroče poletne dni, da se mu potem na ramenih zasveti nova zvezdica. Zanimivo je življenje na ulicah in cestah. Nežni spol v splošnem ima odet svoj obraz v množico najrazličnejših barv . . . Je pač taka navada. Človek dobi vtis, da so dol še edino ciganski obrazi pristni in nepotvorjeni . . . Lepe in mogočne so stavbe raznih ministrstev. To so kakor možgani, kjer je osredotočeno vse naše kulturno, socijalno, gospodarsko in drugo življenje. Z nekim spoštovanjem greš mimo teh palač, saj se v njih sedaj odloča bodočnost treh narodov . . .

Stopil sem do g. Fedorja Aranickija, šefa izseljenskega oddelka na socijalnem ministerstvu. Mogočen človek s simpatičnimi črnimi brki, ki ima veliko razumevanje za potrebe izseljencev. Čez nekaj časa sem se od njega poslovil s posebnim „aktom“ v žepu: da se mi da na „državnem dobru Belje“ brezplačna oskrba, prevoz, hrana in stanovanje. — Prijeten dom najdeš v Beogradu v hiši šolskih sester na Vojvode Milenke 46. To je pristna slovenska vaza za Slovence v Beogradu, kjer kraljuje s. M. Maristela z dvema sestrama. Tu se nahaja dekliško zavetišče. Po dneve in dneve prežive tu slovenska dekleta in čakajo na službo. Slovensko prosvetno društvo ima tu svoj gostoljubni krov.

Na polnoč, ko se je Beograd kopal v morju luči, sem se usedel v vlak — proti Djakovu. Zunaj je temna noč, vse kakor mrtvo, tu notri v vagonu pa življenje v vsej svoji raznolikosti. Tam sedi mlada mati z majhnim otročičkom v naročju. Dozdaj si mogoče mislil, da le starši osrečujejo svoje otroke. Tu vsaj zaslutiš, da ni tu vsa resnica; spoznaš, da še bolj mogoče otrok osrečuje svoje roditelje. S kolikimi najnežnejšimi izrazi materinske ljubezni je mati kar obsipala svojega nebogljenčka. Žal, da je danes toliko mater — žena, ki si brezobzirno odpovedujejo tej svoji največji sreči, radosti in postanstvu na zemlji . . . Tam sedijo trije in dremljejo. Žeja jih menda zbudi. Sežejo v nahrbtnike in v rokah že imajo kozarce in steklenice, z vinom napolnjene. In še bele štruce ter salame. S kakim tekom jedo. Prisluhneš govornici. Slovenci so, flosarji, tam nekje iz zgornje Savinjske doline . . . Kradoma prihaja svetloba skozi orošena okna. Nato je bolj krmežljavo. Zarja je obledela, kot da bi bila polita z mlačno vodo. (Dalje.)

Izseljensko pastirsko pismo

prezvišenoga püspeka dr. Ivana Tomažiča je Rafaelova družba na željo izseljenskoga dühovnika g. Ivana Škafarja razposlala vsem našim izseljencom v Bački, Baranji i Banati. Ta skrb za naše izseljence kaže že na novo gledanje na naše sezonsko delavstvo, da delavci, ki odidejo na delo, ne ostanejo zapüščeni i prepüščeni samim sebi, nego ostanejo v skrbi i brigi svojega dühovništva kak del fare i del püspekije. I kak se pošilajo pastirska pisma na fare vsem vernikom, tak se je poslalo tüdi to pismo našim izseljencom.

Nedela

po Risalaj enajsta.

Tisti čas, vö idoči Jezuš s tirskih krajin, prišo je skoz Sidon k morji Galilejnskomi, med krajinov Deseteromestja. I pripelali so k njemi glühonemoga, i prosili so ga, ka bi položo na njega roko. I pelavši njega od vnožine na stran, püsto je prste svoje vu vüha njegova; i plünovši, dotekno se je jezika njegovoga, i gori se zglednovši v nebo, zdehno je, i veli njemi: Effeta, to je, odpri se. I preci so se odprla vüha njegova, i razvezalo se je vezalo jezika njegovoga, i prav je gučao. I zapovedao je njim, ka bi nikomi ne pravili. Od koga bole je pa njim prepovedavao, od toga bole so oni vö glasili; i tem bole so se čüdivali, govoreči: dobro je vsa včino, glühim da, da čujejo i nemim, da gučijo. (Marko 7, 31-37).

*

Gospod je vzeo glühonemoga izmed množice vkrej. To ma svoj globoki pomen. Što šče ozdraviti na düši, što šče, da njemi vüho znova začüje glas boži i da se njemi vüsta znova odprejo k dobroj molitvi, more zapüstiti šereg lüdi, ki so ga nasledüvali po grešnoj poti. Gda Bog šče razodeti človečemi rodi svoje skrivnosti, si zbere svoje izvoljence pa jim govori v samoti, ali nočnoj tišini, ali na gori. Tak z Abrahamom, z Mojzesom, z z Samuelom i z vsemi proroki.

Čüdežna ozdravitev glühonemoga se tüdi lehko primerja z svestvom sv. pokore. Gospod je pogledao v nebo i zdihno: to nam predstavla popolno obžalüvanje, v šterom človek obžalüje grehe zavolo Boga. Plüno je: nam predstavla trdni sklep, s šterim vrže grešnik iz sebe gnusobo grehe.

Potem je djao betežniki: „Effeta! to je, odpri se." Tak Gospod naroča vernikom, naj v sv. spovedi odprejo svoja vüsta i naj odkritosrčno povejo dühovniki svoje grehe. Svoje prste pa je položo na njegova vüha: „Prsti" tüdi pomenijo sv. Düha. Gda se pravi, da so bože zapovedi pisane z božim prstom, to pomeni, da so pisane po sv. Dühi. Zato gda je Kristuš delao čüde, zavolo šterih so njemi očitali, da je v zvezi s hüdimi dühovi, je odgovoro: „Prst boži je tü!" To pomeni, da se po sv. Dühi vršijo čudežna dela.

Če Kristuš svoje prste deva glühomi na vüha, to pomeni, da od njega poslani sv. Düh odpira grešniki vüho i srce, da znova razmi, ka njemi govori milostni Bog.

Pri toj i pri vnogih drügih čüdah vidimo Gospoda nastopati z raznimi obredi: Oči zdigavle k Oči v nebesa, dotika se s prsti betežnikovih vüh i razvozlava njemi vezi mutastoga jezika. Zakaj tak postopa Gospod nebes i zemle, šteromi je proseči stotnik mogeo praviti: „Povej samo reč i ozdravleni bo moj hlapec!"

Gospod je svoja milostna dela zdrüževao z zvünešnjimi znamenji, da mi iz toga spoznamo, kak je v svetih Svestvah po njegovoj voli navezana milost boža na vidno znamenje i reč božo, ki se pri porabi toga znamenja izgovarja.

Bog je Düh. On ne potrebüje vidnih znamenj, gda človeka posvečüvle, potrebna pa so ta znamenja človeki. Zato je nespametno, če nasprotniki sv. vere trdijo, Bog je Düh, zato ne potrebüjemo ne cerkve, ne dühovnika, ne vidnih znamenj verskih vaj. Človek je ne samo düh, zato mora meti vidne bože službe. Vsako kršansko dete pa zna, da zvünešnja boža služba ne vala nikaj pri tistih, šterih srca so zakopana v greh.

Osvobojenje Slovenske Krajine.

20 let je minolo, ka se je končalo strašno klanje, štero je vničilo na milijone življenj, pokopalo vnogo držav i rodilo vnogo držav. V tistoj zmešnjavi je tüdi naš mali deo slovenskoga naroda najšeo pot iz jezeroletnoga robstva v svobodo. Spoštovanja je vreden naš narod. Jezero let so nam vladali tihinci, jezero let so zatirali naš materni jezik, samo v cerkvi i domačoj hiži smo gučali i spevali slovenski. Pa smo zato li skoz jezero let robstva ohranili svoj materni jezik, ohranili svojo narodno zavednost.

Preč. g. Klekl Jožef, ki je stekao največše zaslüge za Slov. Krajino, govori na veličastnom tabori v Črensovcih, ob priliki proslave 20 letnice osvoboditve Slov. Krajine l. 1938.

Od izobraženstva je edino dühovščina ohranila lübezen do zatiranja lüdstva i jezika. Dühovščina je tüdi prva posejala seme svobode, štero je spadnolo na neobdelano, ali rodovitno zemlo. Dr. Franc Ivanoczy, kanonik i dekan v Tišini, je zbiral okoli sebe dijake i bogoslovce i je navdüševal za narodno mišlenje i delovanje. Njegov učenec, Jožef Klekl, je vse svoje življenje posveto borbi za osvobojenje naše krajine. Njegove „Novine" so prinašale članke o lepoti slovenskoga jezika i lübezni do slovenske zemle. Prek dühovnikov so bili lüdje tüdi naročeni na Mohorjeve knjige i tak je bilo v Beltinci 60 naročnikov, v Črensovci i Tišini po 30 naročnikov. V tej župnijaj je bilo tüdi najbole razvita narodna zavednost.

Dr. Matija Slavič, ki je pred 20 leti zastopao i zagovarjao pravice Slovencov v Slov. Krajini, štera se je tüdi po njegovoj zaslügi priključila k Jugoslaviji.

Pravo gibanje za osvobojenje se je začnolo proti konci svetovne vojne. Prvi znak narodoe zavednocti je bio te dogodek: 20. okt. 1918. je „Slovenske Krajine vogrščine širečo drüštvo" melo zborovanje v M. Soboti. Kda so govorniki dokazovali, ka v Slov. Krajini nega Slovencov, nego samo „vendski govoreči Madjari", so se začüli klici: „Mi smo Slovenci! Živela Jugoslavija!" Zdaj so že tüdi „Novine" odkrito pisale za osvobojenje. Prva štev. Novin l. 1919. piše: „Ponüjajo nam slovensko ravnano magjarsko županijo. To telko pomeni, ka menši častniki (uradniki) do znali slovenski, nego višji že več ne, oni bodo madjari. Te forme nam ne trbe, v to ne privolimo. Bogojanski narodni svet posebno županijo prosi za Slovence, ta slovenska županija nikšega dela nede mela z drügimi magjarskimi županijami. To se pravi autonomija, samoravnanje. Slovenci, želte i to proste, na to kričte, či de Vas što pitao. To je najmenje, ka želem. Či nam to ne dajo, opravičena je žela onih, ki vu združenji vseh Slovencov vidijo rešenje našega naroda." (Novine, l. VI. št. 1. od 5. januara 1919.) Na jugoslovensko slavnost v Ljutomeri 3. novembra 1918., gda se je slavila ustanovitev Jugoslavije, je šlo tüdi dosta Prekmurcov, šteri so potom ostali goreči borci za to, ka se Prekmurje združi z Slovenijov i Jugoslavijov. Na Štefanovo se je vršo tabor Radgoni. Za predsednika je bio zvoljeni Slovenec z Beltinec. Tü je bila sprejeta resolucija: Prvi tabor prekmurskih Slovencov pozdravla novo skupno vlado neodvisne države SHS i jo prosi, da vzame naskoro pod svoje peroti slovensko Prekmurje. (Novine, l. VI. št. 2.)

Po ponesrečenom Jurišičevem pohodi v Slov. Krajino so Madjari bole zastražili mejo i büdno pazili na vsakše znake narodnoga gibanja. Slovenski katoličanski dühovniki so ostanoli trdni pri zahtevi za autonomijo. 14. jun. 1919. so izdelali v Črensovcih natančen načrt autonomije. Glavna zahteva je bila: „Z tistih delov Železne i Zalavske županije, kde prebivajo Slovenci, se mora osnovati, pod imenov „Slovenska Krajina", edna vladna pravna dežela s pravicov samovlade. Z njegovoga teritorija se nesme püstiti niedna ves nej, či bi Slovenci v menšini bili, to so: Dolnja Lendava, lendavske, dugoveške, čentibske gore, Kot, Kapca, Litkovci, Motvarjavci, Radmožanci i drüge takše vesi v Zalavskoj i Železnoj županiji. V tom smisli se mora vzeti v autonomno Slov. Krajino tüdi Monošter. (Novine VI. št. 6.)

V tom časi je vogrska vlada imenüvala za komisara v Prekmurji dr. Belo Obala. On je meo za dužnost, ka vse gibanje za autonomijo spravi v bole madjarski tok. No, na shodaj, posebno pri Gradi i v Beltincih, so zavrnoli njegove oblübe. Na shodi v Beltincih so lüdje na edno skrivno znamenje kak žvegle začnoli kričati „Živijo Jugoslavija".

Tak se je vršilo narodno delo, dokeč je ne zavladala boljševiška doba, ki je prekinila vsakše narodno delo. V Slov. Krajini je postao boljševiški komisar črensovski vučiteo i organist Vilmoš Tkalec. Pod njim so ostanoli uradniki isti. Klekli so zaplenili Novine i jih vrejüvali v svojem dühi. Tak je naše lüdstvo zgübilo to velko oporo v svojem boji za svobodo, ar so vsi ti bolševiki, čiravno so Novine urejevali v slovenskom jeziki, bili madjaroni. Sredi junija 1919. je Tkalec vido, ka nede mogeo dugo vladati kak bolševički komisar. Zato je šteo, ka bi ustanovo samostalno „Mürsko republiko", ge bi on bio vodja. Tkalec je opremil svoj bataljon vojakov z austrijskim orožjem i začel navdüševati lüdi, „ka smo mi Slovenci, ka se borimo za pravice slovenskoga lüdstva". Bolševiška vlada je poslala svoje vojake proti „Slovencom". Tkalec je bitko zgübo. Za Slov. Krajino se je začnola drüga bolševiška doba, hüjša kak Tkalčova. Začnolo se je preganjanje dühovnikov. Klekl je preoblečen v kmeta pobegno prek Müre i si tak rešo življenje. Na vodilni mestaj so bili židovje, šteri so brezobzirno rekvirirali vse, ka so šteli meti. V Slov. Krajini je zavladao glad. No, 1. augusta 1919. bolševiška vladavina na Madjarskom se je zrüšila. V Slov. Krajini se je novi prevrat zvršo na miren način. Tkalec je pa probao svojo srečo, ka bi kak „beli gardist" dobo kakšo samostojno vlogo v Slov. Krajini. A bilo je prekesno. 12. augusta 1919. je jugoslovanska armada vkorakala v Slov. Krajino. Od Radgone so prišle čete, poslane iz Maribora pod poveljstvom podpolkovnika Uzorinca, a ljubljanski i zagrebški vojaški odelki so prišli od Ljutomera i Središča.

17. augusta so izšle Kleklove „Novine", pa pod njegovim uredništvom. V članki „Prekmurskim Slovencom na znanje" pozdravla osvobojenje:

„Deca ste lüblene slovenske matere, slavne Slovenije, štere prebridke skuze morete točiti. Slovenija vam je posüšiti ščé. Vsi ste njeni, nad vse vas razprestira svoje materne peroti, zato ka ste vsi njena deca, ka ste vsi Slovenci. To ste! Bog, ki je stvoriteo vsega bitja na zemli, brez koga se list ne gene na drevi, ne spadne kapla rose ščipki na cvet, ne zabrni žužavka, ne skoči zverina v gošči z svojega ležišča, té Bog je tüdi vaš oča. To vas je včila vera, to vam je pripovedavalo sunce i cela narava. Ste verovali vi to? Ne ste smeli. Za Slovence neste se smeli imenovati. V greh so vam šteli lüdje tisto, ka je sam Bog zapovedo spoznati, da ste naime Slovenci. Nema stvar je mela pravico do svojega maternoga jezika, vi nemrtelno düšo imajoči Slovenci pa nej. Lagati so vas včili, naj pravite, da ste nej Slovenci, vašo deco i vas so po šolaj kaštigali, či ste po maternom jeziki kaj povedali. Bili ste vonječi totje povsod. Zakopali so ti pravice i ti si je z groba čakalo nazaj. Najbogše sinove ti je požrla vojna krivica, krvaveli i vmrli so za tüjo srečo, pa nej si obvüpalo. Dobro lüdstvo, prišla je zdaj plača za te. Bog, ki te je za Slovenca stvoro, ki de ednok račun brao od tebe kak Slovenca, te Bog je poslühno tvojem goreče prošnje i poslao ti rešenje. To veselo vest, glas preradosten tvojega rešenja ti naznanja tvoja slovenska mati, mati Slovenija. Prek jezero letno robstvo konec jemle. Pariška mirovna konferenca ne se spozabila tvojega robstva, prikapčila je tvojo slovensko krajino k slovenskomi orsagi k Sloveniji v Jugoslaviji. Veseli se, dobro slovensko lüdstvo, vöra tvoje svobode je odbila, vernost tvoja je plačo dobila. Zajuyči Prekmürec! Radostno prepevaj i hvali Boga, ki ti je z rešitvijov nezračunano dosta dobroga dao."

Mali spomini na velike dni.

Na koncu hodnika v naši hiši, tam pred kletjo, že več kot 20 let stoji velikanski kovčeg. Vsi mu pravimo Amerikanec. Pa je tudi zares to. Saj sta ga oče in stric prinesla iz Amerike. To je bilo še v zlatih časih!

Tako z radovednosti bolj ko ne, sem v teh vročih dneh izvlekel iz „Amerikanca" veliko balo „Novin". Naša hiša jih dobiva od početka. Torej že 25 let! Prav od prve številke do danes so spravljene. Vsa čast mojemu skrbnemu očetu za to!

Obračam, listam, čitam...

V številkah l. 1917. in 1918. sem na moje veliko veselje našel precej domoljubnih pesmic. Glej no, glej, si pravim! Kdo bi si mislil, da je v tistih tužnih dneh muza našemu domačemu človeku bila tako naklonjena, ko pa so že stari Rimljani rekli: Inter arma silent Musae. Pomeni: Ko je v deželi vojska, pesniki odložijo pero.

Našemu človeku pa je ravno vojna dala pobudo in snovi za pero. Oh, pa še koliko snovi, čeprav tako žalostne!

Da bi narod nekoliko dvignil iz malodušnosti, katero je tako dolgo in tako neusmiljeno povzročala vojna, je priskočil na pomoč bolnemu uredniku Novin in Marijinega Lista.

Pod vsako pesmico je kratica R. J. Brezdvoma je to nam vsem znani g. Radoha Jožef.

Hvaležni smo mu, od srca hvaležni.

Dr. Korošec, kot notr. minister, odhaja iz veličastnoga tabora v Črensovcih ob priliki 20 letnice osvoboditve.

Niso te pesmice kaka umetnina, ne, pač pa so polne čuvstev, kakoršna so gorela takrat v srcih vseh domoljubnih Prekmurcev.

Je torej prav, da par teh pesmic ravno zdaj spet objavimo. Druge mogoče ob drugi priliki. Zakaj ravno zdaj?

Dne 12. in 13. avg. 1919. točno torej pred 20 leti, so jugoslovanske čete, brez vsakega od-

pora od strani madžarskih komunistov in med velkim navdušenjem vsega domačega ljudstva, Prekmurje osvobodile in priključile Jugoslaviji.

Dvajsetletnica se je že dvakrat obhajala. Vendar bo zgodovina vedno beležila gornji datum, kot pravi dan rešitve izpod tujega jarma in spojitve z materjo Slovenijo odnosno Jugoslavijo. Velik, silno velik dogodek za našo Slov. Krajino!

Skupina Dokležancov, ki so pred 20 leti sodelüvali pri osvobojenji Slovenske Krajine, na veličastnom tabori v Črensovcih l. 1938.

Kakor smo mi, tako bodo vsi naši poznejši rodovi globoko hvaležni Bogu in vsem tistim, ki so kakorkoli pripomogli k temu dogodku.

Naš narodek, po krvi, po duši, po besedi, po običajih, po noši, po molitvi in pesmi ter sploh v vsem slovenski, je v danih razmerah bil prepričan, da pač ni rešitve izpod tujega jarma, da ni izhoda iz tisoč zamotanih ovir. Zato je bil vdan v to svojo usodo. Treba je namreč bilo živeti na tem koščku zemlje, med samim trpečim narodom, da si razumel vse to.

Kdo je v začetku svetovne vojne od naših ljudi upal misliti na tako osvoboditev? Narodova duša je trepetala v negotovosti, kakšen bo konec. V njegovem poštenem slovenskem srcu so vstajala velika vprašanja. Ni si znal odgovoriti. Njegova ušesa so prisluškovala odmevu velikih svetovnih dogajanj. Njegove budne oči so hlastno iskale po pismih iz bojišč in po Novinah, ne bi li kje stalo zapisano, kedaj in kakšen bo konec.

Vse to se je stopnjevalo do nervoze zadnje leto vojne in potem do končne zmage 12. avg. 1919.

V takih razmerah so narodu bile nabožne in domoljubne pesmice pravi balzam. Njegovim nasprotnikom pa so bile povod ogorčenja. Na svojih sestankih so ostro protestirali proti tem nedolžnim pesmicam.

Kaj mà priti?

Kak dugo ešče boš morila,
nesmilena, koščena smrt?
kak dugo cvetke boš kosila,
nam tlačila življenja vrt?

Ne čüješ tužnih mater joča,
ne vidiš bled obraz decé?
ne gene prošnja žen te vroča,
za šterim bije jim srce?

Podoba tvoja grozovita
je gluhonema, brez oči,
postava tvoja strahovita,
se vsa do pike dnes vrši.

Veselo pesem poje kosec,
čeravno reže i mori,
življenja novoga je nosec,
za njim še lepše zeleni.

Za tvojim klanjom kaj ma priti?
prostost življenja al pogin?
če biti ali komaj biti,
to rad bi znao slovenski sin.

V težkih teh dneh.

Moje misli od bliska hitrejše
švigajo prek planin,
prek dolin,
deleč, v brezmejno daljavo...

Kam? v brezmejno daljavo?
Ne, nad tebov, moj narod,
svoja povesijo krila
kak streljena pjica.
Oh!... kriknejo,
bridko zajočejo,
tvojo videvši glavo
krvavo...

Lübav še globše od misli
sega in vidi zadane,
narod moj, srčne ti rane.
Lübav, ki vedno premaga,
v težkih teh dnevah
balzam na rane tvoje polaga.
Zlato korono naj nosi ta glava,
zdaj krvava...
V meri naj diha ranjeno srce
zrak bodoče pravice.

Slovenski vojak.

Lepa moja domovina
ta slovenska je krajina;
k toj me nekaj močno vleče,
srce mi za njov trepeče.

Tam je prvič sunce zlato
sijnolo v oko mi mlado,
tam je tekla zibeo moja,
vtrdila se šibka hoja.

Bistra voda, krasno polje,
zrak prijetni, ftičkov petje,
mamili so düšo mojo,
zvali me vu drüžbo svojo.

Drüge tlačim zdaj krajine,
sin slovenske domovine,
z mečom iščem njoj slobóde,
naj nam srečna ona bode!

Do dna se odprite, valovi!

Nedužno umorjena Slava,
ne vmorjena, živa zakopana,
že vstaja iz groba, vstaja...
Kak mlade neveste pred božim oltarom
se sveti njoj cela oprava,
jo sunce obdaja...
Miljone odkrite njoj klanjajo glave,
miljoni kričijo: Mi sini smo Slave!
A ona? Čüdno! Plašno obrača svoje oči.
O mati, povej, pa kaj ti fali?

Že znam, že čütim tvojo bolest.
Vu grob stoletja dnevov nemirnih
so prišli sinovje čarne krivice,
ti strgali prstan z desnice.
Kje je?
Požrle so gore ga? V morje je spadno?
Do dna se odprite
vi morski valovje!
Postojte zdaj vode šumeče!
Globoko se zdaj razklite,
vi težki bregovje!
Prižgite se lepše zvezde bliščeče!
O stvarstvo, povej mi za Materin prstan,
on zvezati mora vse sine
... vse sine!

Zadnja daritev.

Rojaki Slovenci,
stoletja mučenci,
rojaki nedužni.
Zakaj ste mi tužni,
če z nami je Bog?

Stopinje krvave,
razbičane glave,
pelinova čaša,
herbija so naša,
ar lübi nas Bog.

Na ednom prostori
na Golgote gori
bo konec trpljenja,
začetek vstajenja;
tam čaka nas Bog.

Zdaj s križom na góro,
po zmage korono!
Naj sveti na glavi
nam Materi Slavi!
Le to nam daj Bog!

Telovadni nastop

fantovskega in dekliškega okrožja 15. avgusta v Turnišču.

Kakor je bilo že to javljeno v Novinah priredi prekmursko fantovsko in dekliško okrožje 15. avgusta v Turnišču velik telovadni nastop.

Spored je naslednji:

Predpoldne: Ob 9. uri povorka s telovadišča v cerkev, kjer bo ob 10. sv. maša.

Popoldne: Ob 2. uri večernice in ob 3. uri na občinskem sejmišču telovadni nastop.

Nastopili bodo: Člani, članice, mladci in mladenke s prostimi vajami, člani na orodju, članice in mladenke s simboličnimi vajami, mladci s skupinsko vajo in v štafetnem teku.

To bo letos prvi veliki telovadni nastop v Slovenski Krajini. Večina nastopajočih je že sodelovala na mladinskem taboru v Mariboru in tudi sedaj se vneto pripravlja, da bo nastop čim lepši. — Vsi prijatelji katoliške mladine iskreno vabljeni!

Bog živi!

Odbor.

Ka pravite?

Na kongresi Kristuša Krala je bila Slov. Krajina častno zastopana. Odnesli smo najlepše vtise iz Ljubljane od vseh kongresnih prireditev. Bilo nas je blüzi tri sto. Domov smo se odpelali ob pol 7. vöri. Vlak je bio prenapunjen. Večina nas je morala stati po hodnikaj. Na Pragerskom pa nam je poslanec g. Bajlec sproso posebne vagone do M. Sobote. S posebnim zadovolstvom smo se vsedli v doblene vagone, da si malo odpočinemo, ar smo bili jako trüdni. V Ormoži pa se je zgodilo nekaj, ka si nikak nemremo pojasnoti. Pričaküvali smo, da bodo naše vagone odklopili, kak nam je povedao kondokter, da nam ne bo trbelo prestopati. Naednok pa samo pride zapoved, da moramo vsi vagone zapüstiti i se presesti na redni vlak, šteri pa je meo samo dva osebniva vagona. Narodni poslanec g. Bajlec je protestirao, gda je vido, da se trüdni romari morajo tak na tesnom gnesti po hodnikaj i stopnišči, medtem pa prazni vagoni odhajajo dale. A v odgovor je dobo samo: „Kaj vas to briga". Gda so se tüdi drügi potniki pritoževali, da nega prostora, pa se glasio odgovor: „Kdor nima prostora, naj gre v živinske vagone." Čüdno se nam je vidlo takše ravnanje državnih uslužbencov z romari. Ka pravite, g. urednik, ali so udeleženci kongresa Kristuša Krala sami osli, da bi se morali voziti v živinskih vagonaj, prazni osebni vagoni pa se pošlejo v drügo smer?

Tečaj Zavednosti.

Od 3. do 5. avg. se je vršil v Martinišču v Soboti tečaj SKAD Zavednosti. V teku 3 dni je bilo 7 predavanj. Snov zanje je bila vzeta iz najtežjih problemov Slov. Krajine. Predavanja so bila sledeča: Zdravstveno stanje v Prekmurju (dr. Pečan Jožef), boji za osvoboditev Prekmurja (g. dekan Jerič); vrste šol v Slov. Krajini (g. ravn. ing. Zobec); naša domača politika (g. župnik Bejek); osnovno šolstvo v Slov. Krajini (g. nadzornik Antauer); izseljeništvo (g. kaplan Škraban); versko življenje v Prekmurju (g. katehet Šoštarec). Po zadnjem referatu se je vršila anketa, ki je pokazala uspeh tečaja. Tečaj je zaključil občni zbor, na katerem je stari odbor dal račun o svojem delu. Nato je bil izvoljen nov odbor: Zver Avgust (preds.); Puhan Martin (tajnik); Cigüt Štefan (blag.); Čeh Branko (knjiž.); podpreds. je Flegar Marko. Berden Pavel, ki je vodil blagajno podpornega fonda, je svojo funkcijo prepustil Frumenu Ernestu. Občni zbor je sprejel začasno spremembo pravil podpornega fonda. — Tečaj je lepo uspel in je vzbudil pri udeležencih veliko zanimanje, o čemer priča debata, ki se je po vsakem referatu razvila. Mladi kat. rod Slov. Krajine je na delu in bo prinesel svoj velik del k rešitvi življenjskih vprašanj Slov. Krajine.

Vodstvu Martinišča pa prav lepa zahvala za izvrstno postrežbo.

Matija Balažic:

Na križopotji življenja.

Šteli so jo zvezati v čelinke pa jim je vujšla v hižo.

Mlatilnica je požrla zadnji snop i peč je zaglüšeno, na dugo pa zategnjeno zafüčkala, da je šlo skoz vüha. Poméli so šče gümlo, da se je na gosti kadilo. Po tom se je šče čülo samo pokanje reménja, sikanje pare, sprva naglo, nato pa čiduže bole pomali, dokeč ne zmenkalo pare. Kolo se je šče parkrat zavrtelo naprej pa nazaj i remen je spadno nákla. Mlatilnica je opravila svoje delo. Vršili so šče oslico, mikali pa grmadili okoli nje. Vdiljen po oslici so nadevali pávozine, da ne bi vihér rázneso slame.

Janček je stopo k Sobočani, šteri je bio pri vrečaj i gledao pšenično zrnje.

„Hvala Bogi, zdaj smo zmlatili. Prlé smo se vsikdar bojali, da ne bi mogli spraviti snopje domô zavolo deždža", je pravo Sobočan proti Jančeki.

„Kaj dobro plačüvala pšenica?" ga je pitao Janček.

„Preveč ravno ne, a šče tak dobro, da je boži dar tak zdrav. To leto se šče nekak preživémo", je pravo Sobočan i zdigno vreče na vago.

Mlatilnica se je preselila k sosedi. Dekline so nateknole rože na mlatca i med velkov brekov so ga odvlekli k sosedi.

Nato so se mujvali. Dekline so si preoblekle zgoránji obleč, da so bile zdaj viditi, kak da bi prišle v nedelo odvečera na obisk, ne pa mlatit.

Pri obilnom obedi so se páli razživeli. Kupica je romala od rok do rok, da jo je pun pint komaj dohajao. Z gibanicami pa poviticami i drügimi jestvinami so si potešili glad.

Števek, pij pa kadi. Ve te zdaj oča ne vidijo", so ga dražili dečki, gda jim je Sobočan prineso cigaretline.

„Gda so mi pa branili", se je otepao Števek.

„Ato so te z vojkov naganjali po škegnji pa larmali, da so páli zménkale belice v senjeki", ga je dražo Jožek, šteri se je rad šengaro.

„Tebé so pa k vragi poslali, gda si očo proso nekaj penez za proščenje", njemi je dao Števek nazaj.

„Pa sam li meo peneze za proščenje", se je pohvalo.

„Kakpa, zato se je pa vtunila kukarca v kukorčnjaki, bunta pa tüdi ne daleč", njemi je vrgeo v obraz.

„Dobro si ga zakvačo," so se zasmejali dečki.

„Ti samo pazi, da se v vašoj kleti ne bodo rédile jame v ladaj," njemi ne ostao dužen Jožek.

„Dečki, zaspevlimo raj kakšo pesem," je pravo Tjašek, veseli dečko, šteri je lübo lepo pesem i se je ogibao vsakšega kreganja. I začno je spevati naprej:

„Lepo je drevo, sveti je križ,
ki mi tam vöni na poli stoji..."

Skoz odpreta okna se je zlevala pesem v lepi den, ki je trepetao nad hižami pa njivami, i plavala od hiže do hiže. Ve pesem je kak živa voda. Lüdje ne spevlejo telko zató, da bi je drügi poslüšali, jim plačüvali ali se čüdili, liki zató, da spunijo želo svojega srca. Pesem jim ne samo zabava, liki je tüdi sprevaja pri žmetnom kmečkom deli, da jim je lejša pa dela kratek čas.

Gda so se poslovili, je vsakši težak dobo falat vrtanika, ga skrio v predpasnik, šteroga si je popičo za pojas.

Lizika je šla z Jančekom do vrat.

„Pa nikaj ne zameri, če ne bilo tak, kak bi moglo biti," njemi je stiha pravila.

„Ka naj bi zamero, vsega je bilo zadosta: smeha pa jela."

Lizika je tiho stala.

„Zdaj kaj bole vtegneš priti k nam. Dela ne bo več telko," njemi je pravila i se naslonila na vrata.

„Eh, dela je vsikdar zadosta," je zamahno Janček z rokóv pa odišo z rasohami po cesti.

Prišestni dnevi so bili vroči, da so si küre poiskale senco v gredaj i se razščeperile v razrahlanoj zemli med zeljom pa grahom, šteri je plezao po dugih, visikih ráglaj. Psi so se vtégnoli za oslico i jezik jim je viso iz gobca. Samo lastovice so čevketale pa si ščebetale na drogáj, na trnacaj. Visiko v modrini nebe so mirno plavali z razprestretimi perotami štrki i krožili nad vesnicov, gde je mlatilnica požirala i prosila čiduže več snopja.

Lüdje, ki so že zmlatili, so süšili zmlačeno zrnje na ponjavaj, vtegnjenih po škegnjaj.

Tüdi Dogarovi so nosili zrnje na sunce. Janček je noso v žaklaj iz kleti, sipavao i z grablami greno narazno po ponjavi.

Nato so se dedek seli na trček z bičom v roki i odganjali küre pa piščance, šteri so silili k ponjavam klükat zrnje. Šče vrabli so se včasih z velkim veseljom zaleteli na ponjavo i se glasno stavili na njoj. Pa komaj je vtégno pobrati vsakši zrno, že je je pok bića pregnao. Včasih so tüdi stopili k ponjavi i z grablami premešali zrnje, da se je bole presüšilo.

„Heš, mrhe lačne, samo bi žrle, ne neséte pa nikaj. V treh dnevaj komaj če zneséte štiri kokoši edno jajce," so larmali nad kürami, štere so ga spravlale iz prijetnoga dremanja. Ve tüdi dedeki trbé belice za duhan, da si ž njim napunijo mehér.

Gda je že sunce zajšlo za oslico i se je njena senca vtégnola prek ponjav, so zgrenili pšenico na küp. Prinesli so mlin, postavili pred njega korito, ga zasipali z zrnjom i Miškec ga je s priličom vrto. Pleve pa smeti, ki so šče ostale med zrnjom, so odletavale daleč kak sneg, gda kaple z nebe i ga oster sever zanaša pod eden kraj. Janček je s korčičom noso zrnje na mlin, zmes pa držao oči vreče, šteri je grabo zrnje z korita.

Mlin je vednakomerno pa brezi prestanka škrebetao.

Kitajski škof Čeng

pride tüdi v našo krajino

Zvedeli smo, da pride kitajski skof msgr. Čeng, ki je iz Kitajskoga prišeo na naš kongres Kristuša Krala v Ljubljano, te dni tüdi v našo krajino. V soboto, dne 19. augusta popoldne pride v Mursko Soboto, v nedelo bo meo v Martinišči slovesno službo božo, nato pa obišče dom našega misijonara Kereca i domove naših slovenskih sester, štere služijo v njegovoj škofiji. Za časa svojega bivanja bo gospod škof razstavo v M. Soboti več lepih kitajskih predmetov. Zavolo velkoga siromaštva püšpekije g. Čenga priporočamo smilenim srcom, da po svojoj možnosti pomagajo g. škofi z malimi darovi.

Glasi iz Slovenske Krajine.

Urednik Novin so z ljubljanskoga kongresa odišli na kratke počitnice z dr. Rogačom, našim prekmurskim rojakom, ki so z Vogrskoga prišli na kongres i se zdaj nekaj časa zamüdijo v Sloveniji. Za svoj odpočinek so si zebrali planinsko Gorenjsko, da njim dober gorenjski zrak pomladi krv i utrdi živce. Nahajajo se pod planinami nad Kranjom.

Vidonci. Srečno smo poželi i spravili žetev domov. V začetki julija so se lüdje bojali, da bo deževno. Ali bojazen je bila prazna. Čeravno so slabe moči doma, je bila žetev v 10 dnevaj opravlena i začnoli so notri voziti. Včasi so po cele noči vozili, gda so se naednok oglasile tri velke mlatilnice, tak velka sila je bila. Edna je füčkala na Vukom bregi, drüga v doli, tretja pa ropotala v Meserovoj grabi. Včasi smo šče koli velke meše mlatili, a zdaj je bilo zmlačeno vse že julija. — Kmet z Vidonec.

M. Sobota. Dr. Brandieu Silvij, zopet redno ordinira.

Beltinci. Festivala narodni običajov v Maribori so se vdeležili tüdi Beltinčarje pod vodstvom Kavaš Matjaša. Spremlala je je domača Kociprova godba. Na festivali so pokazali nekaj prekmurskih stari plesov, kak mešterske plese, tkalečki i šošterski ples, gostüvanjske: šamarijanko, točak, polko „Po zelenoj trati", nazadnje pa naše kolo „Marko skače". Gledalci so naše stare plese z zanimanjom gledali i z navdüšenjom priznali, da so nekaj pristno narodnoga i lepoga.

Na podporo Novin je darüvao Gutman Andrej iz Francije 2·75 din. Bog povrni!

Bogato naročnino v zneski 100 din. je plačao g. Ivan Kohek, veletrgovec iz Zagreba. Bog povrni!

Nesreča pri mašini. Na Kapci se je smrtno ponesrečo Lebar Vendel, test našega župana. Spadno je v drumlin, ki mu je odtrgao roko i del obraza. Bio je na mesti mrtev. Pokopali so ga v četrtek ob velkoj vdeležbi njegovi znancov i prijatelov. Naj njemi bo Srce Jezušovo smileno, njegovim domačim pa naše sožalje.

Turnišče. Na kongres Kristuša Krala nas je hodilo iz turniške fare v Ljubljano 50 vdeležencov. Odpelali smo se v petek ob pol 6 z Beltinec i smo do Pragerskoga meli svoj poseben vagon. Vožnja je bila do Pragerskoga prijetna. Z veseljom smo prepevali kongresne pesmi. Vodili so nas g. dekan. Na Pragerskom smo se pa morali razdeliti v različne vagone. Povsedi je bilo prenapunjeno i po večini smo stali. Iz Ljubljane smo odnesli najlepše vtise, posebno je vplivala igra „Kraljestvo božje", ne smo se mogli načüditi lepoti lüči. Spoznali smo, da Kranjci znajo šče tüdi kaj drügoga, ne samo rešeta delati. Bili smo na nebotičniki, z dvigalom smo se pelali gor, mislili smo, ka idemo v nebesa, pa smo samo na nebotičnik prišli. Edna sküpina si je ogledala Jugoslovansko tiskarno, nešterni so bili v kini, vnogi so si ogledali španisko razstavo i muzej. Večina se nas je vrnola z večernim vlakom ob pol 7. vöri, nekaj jih je pa odišlo na Brezje k Mariji Pomagaj.

Nazaj v Francijo so se povrnoli 1. avg. naš izseljenski dühovnik g. Ivan Camplin, ki so se dva tjedna müdili v domovini.

V Nemčijo k sezonskim delavcom so v četrtek 3. avg. odpotovali g. Ivan Škafar, izselj. dühovnik, ki so pred kratkim obiskali tüdi naše delavce v Bački, Baranji i Banati.

Griža. V Lendavskoj župniji je začnola razsajati griža, ki je pobrala že več lüdi z toga sveta.

V Pincaj smo preminočo nedelo pokopali Adorjan Jožefa, učenca IV. razreda. Vsi smo ga meli radi, zato nam je tem bole žao za njega. Vsi smo prepričani, da si že v nebesaj pri Mariji, štero si v življenji tak lübo i ti, dragi Joško, prosi za nas, da mi vsi pridemo k tebi, da se bomo v tvojoj družbi i v družbi naše Matere večno veselili. Naj ti bo lehka zemlica, ki je zakrila tvoj rani grob.

Toj številki Novin je za izseljence pridjano pismo pertoškoga plevanuša g. Štefana Varga, v šterom prosijo za prispevke za novo cerkev. Ta prošnja je namenjena vsem izseljencom, ki bi mogli kaj prispevati, posebno pa njihovim farnikom, šteri sami dobro znajo, kak potrebna njim je nova cerkev.

V Trnji je odtrgala mlatilnica nogo mladomi dečki Rous Franci iz Črensovec. Ravno so zmlatili i so pometali na mlatilnici zrnje vküper. Ponesrečenec je porinjavao z nogov zrnje v drumlin i se pri tom držao za lato na hüti. A lata je bila sprnela i se odtrgala, tak se je dečko preveč nagno i pravo nogo njemi drumlin zdrobo. Telefonirali so v Soboto po doktora. Prišeo je dr. Vučak z autom i ponesrečenca odpelao v bolnico. Tam so njemi odrezali zdrobljeno nogo pod kolenom. Njegovo življenje ne več v nevarnosti, čeravno je zgübo vnogo krvi.

G. Lakoš. Vmro je učenec sedmega razreda Vida Geza. Bio je operiran na slepiči, a operacije ne mogeo prestati. Naj v meri počiva, domačim naše iskreno sožalje!

Kobilje. Velika nesreča je zadela družino Mihala Nemet. V mariborski bolnici njim je zavolo operacije vmro 14 letni sin, Bela. Glas od njegove smrti je razžalostio ne samo domače, nego tüdi vse člane, mladce i naraščaj našega Fantovskoga odseka i vse nas, ki smo ga poznali. Pokojni Bela je bio najmre mladec pri našem Fantovskom odseki. Ar je bio pokopani v Maribori i so se sprevoda mogli vdeležiti samo starišje, je naš Fantovski odsek priredio za pokojnim mladcem preminočo nedelo na domačem pokopališči lepo žalno spominsko slavnost. Pokojni mladec je bio jako dober dečko. Domačim naše sožalje. Naj počiva v miri!

Rakičan. Na pardnevne počitnice so prišli naš rojak g. Rajner Janez, kaplan v Rogatci. Želimo, da bi se med domačini dobro počütili i si svoje zdravje utrdili. Medtem so obiskali tüdi svojega rojaka g. Györköš Štefana i svojega kolego Sukič Ivana I. mestnoga kaplana v Lendavi.

Na dühovne vaje v Maribor so odišli dekanijski kaplan iz Turnišča g. Holsedl Anton, beltinski kaplan g. Gomboc Fr. i pleb. iz Polane g. Halas Daniel.

Dolina. Začnoli smo z zidanjom kapele, štero smo si že tak dugo želeli i štera de posvečena na čast Sv. Dühi. Vsakoletno proščenje bo na risalski pondelek.

V Mostji je vmrla Marinič Ana. Mož se njoj je ravno zadnji den pred smrtjov vrno iz Nemčije.

Kapca. V nedelo je bilo pri nas na Kapci običajno Jakobovo proščenje. Globoko zasnovano predgo so nam držali g. Sukič Ivan, prvi mestni kaplan v vogrskom jeziki. Pri večernicaj so nas šče obiskali g. Halas Daniel, župnik v Polani i so jako pozdignoli popodnešnjo pobožnost z petimi litanijami.

Malim maturantom. Slovensko kat. ak. društvo Zavednost priredi dne 12. augusta ob 9. vöri predpoldnevom v Martinišči v Soboti informativen sestanek za maturante, šteri se mislijo posvetiti učitelskomi stani. Starši, pošlite je na sestanek, kde bodo zvedli za potrebno o študiji na učitelišči. Na sestanki de govoro vučiteo g. J. Rücko.

Zverinsko delo. V lendavski goricaj je zavolo meje prišlo do svaje med Hozjan Jožefom i Jaklin Štefanom, šteriva sta oba doma iz Velike Polane. Konec svaje je bio grozen. Hozjan Jožef je z rasojami prebodno Jaklin Štefana, šteri je v krvi spadno na zemlo. Odpelali so ga taki v Soboto v bolnico. Njegovo življenje je v nevarnosti.

Boži zakon od hišnoga zakona.

1. Skupni pastirski list jugoslovenskih škofov o svestvu (zakramentu) svetega zakona.

Življenje — sveta stvar.

Življenje obeh, matere in otroka, je enako sveto. To svetost življenja morajo posebno spoštovati zdravniki, ki so že po svoji znanosti poklicani, da rešujejo življenje, a ne da ga uničujejo. — Ni častno za zdravnika, ako reši eno življenje s tem, da namenoma uniči drugo, in to življenje nedolžnega človeka.

Tu ne velja izgovor, da zdravnik to dela iz sočutja do matere. Sočutje je vsekakor lepa čednost, ako jo človek čuti v srcu in dejanski izvršuje, toda ne na škodo nedolžnega: pravo sočutje žrtvuje sebe, a ne druge!

Tako mora torej krščanska mati biti pripravljena, da v posebnih, resnično težkih in žalostnih slučajih žrtvuje tudi svoje življenje, da se ne pregreši nad življenjem deteta, ki počiva pod njenim srcem. Priznamo, da je to žrtev, toda je žrtev, ki je bila storjena v izvrševanju velike božje zapovedi. — Taka mati zasluži da jo postavimo na isto stopnjo z mučenci, ki so prelivali svojo kri radi pričevanja svoje vere v Kristusa. Mučenci so umirali za verske resnice, a mati umira za božjo zapoved. Mučencem in materi pripada palma slavne zmage.

Če torej mati umrje v izvrševanju božje zapovedi, jo čaka poveličanje v nebesih, tam bo izprosila svoji hiši obilje božjega blagoslova, medtem ko bi si bila z ubijanjem lastnega plodu nakopala božjo jezo nase in pogosto tudi na vso družino.

Poleg božje jeze si nakoplje mati, ki dovoli, da se vzame življenje otroku, skritemu pod njenim srcem, pogosto tudi težke bolezni.

Ta njen postopek je nam reč samohotno poseganje v prirodne zakone, a vsako oviranje naravnega poteka je škodljivo za njeno zdravje; večkrat se taka grešna operacija konca s smrtjo.

Zakaj je toliko žená brez zdravja in zadovoljnosti? Ker so grešile proti naravi! Po prirodnih zakonih bi lahko bile srečne matere, lahko bi imele v svoji hiši venec cvetočih otrok, pa so strle cvet prej, nego se je mogel razviti. Namesto, da bi bile angeli varuhi svojih otrok, so jim postale angeli smrti. Zato gloda črv slabe vesti njihovo dušo, da ne morejo biti nikoli vesele in tudi ne zdrave.

Pogosto take žene pozneje želijo, da bi imele potomstvo, ali njihovo telo je postalo nesposobno, da bi bilo zibelka novemu živemu bitju . . . Kako prazno je življenje takih zakoncev! (Dalje.)

Janček je ravno držao oči vreče, gda se je zagledno nekam proti cesti. Pri tom pa je tak malomarno držao, da se je oči razsipala pšenica iz vejače.

„Pazi malo, kak pa držiš," njemi je mehko pravo oča, čeravno se je mogeo zadržavati, gda so ga prijeli čemeri. Lizika je najmre gnala krave na Strmec. Sreča, da oča ne opazo toga, ar jo je že zakrio kukorčnjak.

„Ne bodi tak nepriličen", ga je šče ednok opoto oča.

„Prevôzek žakeo je, pa nemrem dobro prijéti," se je zgovarjao Janček. Šče ne dobro vö povedao, gda se je mlin stavo i se silje sipavalo po rešeti, da je neprevejano kapalo v korito. Miškeci se je najmre zadrgno predpasnik med železne zobce na potači.

„Telebaš neópačni, kama pa zijaš? Zaškrni!" se je skregao oča. Zgrabili so ga čemerje i že je zdigno rokó, da bi ga vdaro, pa se premislo. Miškec je šteo odskočiti, pa ga je predpasnik zadržao, da je geno mlin z mesta i ga malone prevrgeo.

„Para ti edna mala, kakše mühe ti páli plešejo po glavi, da bole ne paziš," si je muvo oča i njemi oslobajao predpasnik, šteri je bio ves predreti od zobcov. „Na eden kraj si ga popiči pa goni naprej!"

Pri njih ne bila šega, da bi mehko devali roke eden na drügoga.

Vejali so, dokeč so ne djali vsega v red.

„Zdaj bomo pa lehko pekli pogače, krapce pa povitice; pšenice je letos préci zraslo," je pravo Janček materi, štera je ravno stopila na stube.

„Ne vem, če nas do nove pšenice predrži; ve vidiš, da nas je dosta pri hiži. Pa hvala Bogi, da šče boža roka tak skrbi za nas, nevredne Njegove dobrote. Tebi tam tak bole ide, mi pa se moremo dosta mantrati doma, če ščémo jesti krüh," je pravila mati i si sela na stube. „Malo si odpočiném, tak sam nekam trüdna, da me v križi nekaj boli."

Tüdi Janček si je seo k njoj. Že sam je večkrat premišlavao pa zbrodnjavao od siromaštva doma. Doma je gledalo sirmaštvo na vseh voglaj. Gdakoli je potrebüvao peneze, jim ne vüpao vsikdar pisati, ve je tak znao, da sami domá ne zmorejo, če so ne vzeli na pósodo. Pa le je njuva lübezen zmogla tüdi to, da si je mogeo dati popraviti črevle, küpiti najpotrebnejše knige i šče kakše hlače. Ve je oča noso zvoščene kapute pa hlače za njim. Vso to bridkost kmečkoga sina, šteri se poda v šole i spozna tam drügi svet, je blažila topla zavest, da ta neizmerna materina pa očina lübezen pozabla vse to trplenje. Vido je v mesti drügi svet, gde ne bilo tiste domače topline, vido je svoje šolske tovariše iz mesta, kak so si po vsakšoj vöri küpüvali žemle i razmetavali peneze po oštarijaj. Pa tomi se ne čüdo. Vnogi med temi so ne znali, kak se pripravla krüh, kelko znoja pretečé od vsejanoga zrna do pečenoga krüha i kelko trüda je djanoga v vsakši dinar. Radi so se navdüšavali za nekše nove misli, s šterimi so pravili, da ščéjo pomoči pa rešiti lüstvo nekšega „sirmaštva". Niednomi pa niti na miseo ne prišlo, da bi se šli k lüstvi samomi včit i spoznavat njegovo pravo življenje pa potreboče. Zato so bili z vsemi temi mislimi dale od toga lüstva kak tisti, ki je mogoče po dugih letaj zavrgeo dom.

Ne njemi je srce daló, da bi domačim trgao iz rok vse do zadnje pare, štero so meli komaj za sô, petroli pa kvas. Kak naj bi je spravlao na kolena pred drügimi, da bi hodili prosit na posodo. Čüto pa je, da so tüdi drügi lüdje vidili té nevole. Gdakoli je šô s počitnic nazaj v mesto, so njemi prinesli slanino, kolbase, jaboka i kakši dinar so njemi šče znali stisnoti v rokó. Ve sami znamo, da ti je žmetno pa si moremo pomagati eden drügomi. Nam se to telko ne pózna, tebi pa vse jako prav pride. Naj se nam lübi Bog dá samo včakati tistega srečnega dneva, gda ti pa mi vsi vküp pozabimo na vse prestane nevole.

Zato je lübo vse té lüdi, med šterimi je zraseo, gde je neháo svoja dečinska leta. Resan je vsepovsedi skoro zevalo siromaštvo pa to sirmaštvo je bilo bogato v tom, da so radi davali od toga, ka so meli. Samo da telko majo, da lehko živejo, več si ne želejo. Majo pa toplo lübeče srcé, štero obogati pa osreči tüdi najvekše siromaštvo. Kak da bi se sipavao boži blagoslov na nje.

Dostakrat je mislo na domače senožeti, pašnjeke, gošče, jôšje, štero je obroblalo jarke pa zibôte (bereki). Kelkokrat je preležao na prodi kre Müre, gledao oblake, ki so visiko gori plavali Bog zna kama, gledao na klepetajoče mline i vrteče mlinske lopate, kama se je zaganjala deroča Müra.

Ne samo domači, cela ves se je nekelko ponašala ž njim. Vsigdi so ga bili veseli i radi so ga zvali na obiske: ve pa je bio domači človek i tak nekelko z vsemi v rodbini.

Vido je, da je pod trdov zvünešnjostjov teh lüdi dosta mehke topline v njuvih srcáj. Čütili so i prav so spoznali, da je lepota tüdi v trplenji pa odpovedi. Spoznali so, da nega na tom sveti hiže, gde ne bi nikše trplenje pa niedna skrb poklonkala na dveri. Bili so osvedočeni, da nega na sveti niednoga prostora, kama bi se človek lehko skrio pred trplenjom, da ne miné niti edna vöra, v šteroj ne bi lüdje jokali i je ne bi trle skrbi. Končí pa so spoznali tüdi to, da vsega toga ne mogoče do konca zarazmiti, dokeč ne stopijo skoz vrata večne svetlosti . . .

„Istina, mati, boža roka čüdovito skrbi za nas i skrbno vodi pota našega življenja i što se njoj da voditi, se njemi ne trbe bojati, da bi njemi spodletelo na njoj, četüdi njemi večkrat trde neprilike zavirajo pot", je pravo Janček proti materi z mehkim občütjom, mehkim mogoče zato, da je bio poleg svoje dobre matere. Z materjov pa z očom Janček ne dosta gučao pa je zato gojio tiho, živo lübezen do njih. Pa šče te je spregučao ž njima na kratko samo vsakde-

Praznoverje in vera.

Že par let sem opažamo pri našem narodu čudovito praznoverje. Tu pa tam beremu v časopisju, da se tega ali onega (po večini ženske) opeharile zdaj ciganke zdaj kaki drugi potepuhi.

Kaj je temu vzrok? Odgovor je enostaven, namreč, ker se svet odmika od Boga. Iz dneva v dan postaja vse bolj čudno, vsak gleda le na to, da je le njemu dobro, a za drugega se ne zmeni. Pri tem pozablja seveda tudi na Boga. Le ko je v najhujši stiski, ko ne vidi drugega izhoda več ali ko je že takorekoč vse prepozno, le takrat se komaj spomni, da bi se le bilo dobro obrnoti k Njemu, ki nam je dal vsega kar potrebujemo za dušo in telo, da, ki je dal celo samega sebe, da bi nas rešil.

Vzrok praznoverju je torej odpad od Boga. Že naši pradedje so verovali recimo v rojenice ali božanska bitja, ki so bila navzoča ob rojstvu slehernega otroka, ne da bi jih moglo človeško oko opaziti. Rojenice so odločile človekovo usodo že v zibeli: že tedaj mu je bilo usojeno, ali bo v življenju srečen ali pa ga bo preganjala nesreča, ki ji ne bo mogel uteči. Še bolj kot ob uspehih, so govorili ljudje ob zločinih in nesrečah, ki so zadele človeka češ: tako mu je bilo sojeno. Ta vera je med preprostim ljudstvom vseh narodov še močno zakoreninjena, kar zasledimo tudi pri našem narodu. Pa hvala Bogu, da je večina naroda vernega in da se tako praznoverje širi le med omahljivci. Ko bi človeka tako verovanje dosledno spremljalo, tedaj bi to nedvomno njemu samemu in celemu človeštvu neizmerno škodovalo, saj bi popolnoma uničilo človeško voljo za vsak napor in delo ter bi onemogočalo napredek. Zato se takemu praznoverju ne smemo vdajati, temveč se v stiskah in težavah obračajmo k nezmotljivemu učitelju.

Kakšne pa so posledice praznoverja? To so mlačnost v veri malomarnost za pouk v sveti veri, razni dvomi o verskih resnicah branje veri sovražnih spisov, opuščanje vsakdanjih molitev, sovraštvo med narodi, sosedi, nečistovanje in drugi grehi, ki žalijo Boga.

Vero imajo nekateri za eno izmed mnogih vzporednih si človeških dolžnosti. Mogoče izpolnjujejo verske dolžnosti, verskemu življenju pa odkazujejo le mesto poleg drugih doživetij. Pa vera mora biti temelj in najglobija vsebina vsega človekovega življenja. Usmerjati in naravnavati mora celo človekovo življenje, k edinemu cilju, k večni blaženosti.

Vera je dejanje uma. Kdor začne razmišljati o globljih in najgljobljih vprašanjih, že stoji sredi verskega iskanja in vpraševanja. K Bogu pa vodi le resno in pošteno razglabljanje. Le poglejmo čudovito urejenost in smotrnost sveta v celoti in tudi v najmanjših delcih, nujne zahteve nepodkupljive vesti, povsod in vselej veljavne resnice, splošno prepričanje človeštva, vse to nam govori o Bogu, ki je izvor in smoter vsega in neskončno popoln. Misel na Boga se resno mislečemu človeku sama vsiljuje in ga nikoli ne zapusti, tudi če jo odklanja in odganja. Razglabljajoč človek bo o Bogu in o človekovih odnosih do Boga, o verskem spoznavanju in verskem življenju vedno spoštljivo mislil in govoril. Kdor pa ta najresnejša in najgloblja vprašanja lahkomiselno obravnava, je plehek in površen človek, ki polagoma postaja vedno bolj mlačen in postane končno brezverec.

Ker je človeški um omejen ne more doumeti neskončnega Boga, njegovega življenja in delovanja. Zato je z vero nujno združena nejasnost. Pa saj nas že v naravnem svetu obdajajo nerešljive skrivnosti. Tudi navidezno jako preprostim dejstvom ne moremo do dna. Tisti, ki odklanjajo vero v božje razodetje, imajo v svojem svetovnem nazoru mnogo takega, kar samo verujejo tej ali oni osebi, struji ali knjigi. Kolikokrat se pa morajo sramotno umakniti pred očitnimi dejstvi. Praznovernik, omahljivec proti neovrgljivim dokazom samo „veruje", da ni Boga.

Pamet nas pa usmerja samo k enemu, edino pravilnemu svetovnemu nazoru, ki ga je apostol Peter izrazil z besedami: „Gospod, besede večnega življenja imaš. In mi verujemo in vemo, da si ti Sin božji."

Ako se bomo ravnali po besedah, ki jih je povedal prvak Cerkve, ako se bomo držali naukov svete Cerkve, ki je vekotrajna, ne bomo omahovali in se zatekali k praznim rečem, temveč bomo ostali verni in poslušni katoliški Cerkvi in kot zvesti otroci dosegli večno blaženstvo.

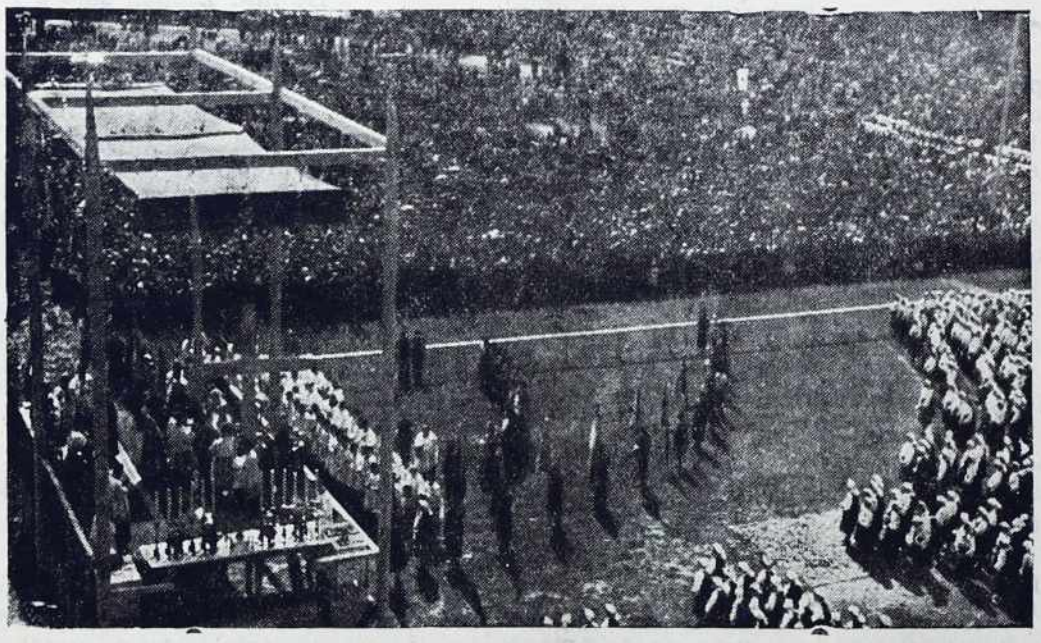

Z Kongresa Kristuša Krala v Ljubljani: Pogled na kongresni oltar i na del vnožine v areni.

*

Ustanovna listina samostojne r. k. ekspoziture sv. Kozme in Damijana v Kuzmi.

Katoliškim vernikom krajevnih občin Kuzma, Dolič Matjaševci in Trdkova v župniji sv. Marije v Gornji Lendavi je vsled oddaljenosti in slabih potov otežkočeno redno izpolnjevanje verskih dolžnosti v župnijski cerkvi v Gornji Lendavi. Da odpomorem temu stanju in ugodim upravičenim prošnjam vernikov prizadetih krajev, ustanavljam kot apostolski administrator s pristankom ministrstva za vere z dne 13. februarja 1925, št. V. K. br. 41 in s pristankom župnijskega urada v Gornji Lendavi samostojno rimskokatoliško ekspozituro sv. Kozme in Damijana v Kuzmi z župnijskimi pravicami, posebej še s pravico krščevanja, poročanja in pokapanja ter s pravico vodstva matičnih knjig.

Sedež ekspoziture je v kraju Kuzma. Obsega kraje Kuzma, Dolič, Matjaševci in Trdkova. Meje nove ekspoziture so sledeče: Državna meja, iz te preide meja na koncu kraja Trdkova na banovinsko cesto Hodoš—Petrovci, pri km 11 preide iz banovinske ceste na poljsko pot med krajema Vidonci in Doličem, odtod proti jugu preko Irtaša in Popelščaka na novo občinsko cesto, ki veže Gornjo Lendavo s Kuzmo. Odtod zavije po občinski poljski poti, Dumica imenovani, ki zavije na drugo občinsko pot med Gornjimi Slaveči in Kuzmo ter gre proti državni meji.

Novo ekspozituro oskrbuje od apostolskega administratorja imenovani kaplan-ekspozit.

Pravno se uveljavi nova ekspozitura dne 1. junija 1939. S tem datumom začne kaplan ekspozit s samostojnim vodstvom matičnih knjig, ter samostojnim dušnim pastirstvom v smislu naročil lav. kn.-šk. ordinariata.

Ta ustanovna listina se spiše v treh istopisih, katerih eden se s pripadajočimi originalnimi listinami hrani v registraturi ekspoziture v Kuzmi, drugi v arhivu kn.-šk. ordinariata, tretji se predloži kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani.

Dano v mariborskem škofijskem dvorcu, dne 20. aprila 1939.

Dr. IVAN J. TOMAŽIČ,
škof in apost. administr.

Ka je komunizem?

Što so bili začetniki socializma i komunizma?

Marx je že v „komunističnom manifesti" (1848) odkrito izpovedao, kakši mora biti komunizem: da revolucionaren ino brezbožen. „Komunisti", je pravo v tom oklici na proletarce celoga sveta, „odkrito izjavlajo, ka se njüvi cili morejo dosegnoti samo po nasilnom prevrati vsega zdajšnjega drüžabnoga reda, s komunističnov revolucijov. Ta revolucija odpravi tüdi vse zdajšnje pravne, nravne ino verske ideje. To miseo, da je komunizem že sam na sebi brezbožen, je pozneje ščе bole jasno povedao, kda je izpovedao popuni materializem. Vse življenje na sveti, je včio, je samo izraz delovanja tvarnih i gospodarskih sil. DüHovnost je ne nikaj samostojnoga, v istini netvarnoga, nego samo nekši odsev delovanja tvarnih i gospodarskih sil v človečih glavah. Tüdi nega ne Boga, ne düše, ne posmrtnosti, neodgovornosti pred Bogom, tak pravi te idejni začetnik brezboštva. „Vera je le opij za ljudstvo," to se pravi, z vero v Boga i bože zapovedi ščejo izkoriščevalci delavnoga lüstva le siromaško lüstvo preslepiti, da bi se tolažilo z nebesi i mirno prenašalo oderuštvo kapitalizma i svojo bedo.

Marksizem je po takšem revolucionaren i brezbožen komunizem. V istini so pa vnogi, ki so se zbojali oznanjati revolucijo i odkrito brezverstvo, vzeli iz Marxa samo navaden socializem i toga te zovejo marksizem.

Dosledni marksizem, revolucionarni i brezverski komunizem, je po takšem za Marxom ne samo oznanüvao, nego tüdi izvajao Lenin (prle se je pisao: Vladimir Iljič Uljanov, (1870-1924).

Ruski komunizem se imenüje tüdi „boljševizem" po ruskoj reči „boljši", ki pomeni po naše „več", zato ka je Lenin na ednom kongresi nasproti mirovnejšim socialistom dobo večino, potom pa tüdi, ka je njegov komunizem dosleden komunizem, ki zahteva več kak nesiguren socializem nasprotnikov.

Nekša posebnost ruskoga boljševizma je, da gradi organizacijo oblasti na „svetih" (sovjetih) delavcev i kmetov, čeravno v istini vlada boljševiška stranka i nje glavni tajnik (zdaj Stalin).

Boljševizem je povsem Marxov komunizem z obojov značilnostjov, z geslom revolucije i z materializmom i brezverstvom. Lenin je sprijao Marxov izrek: „Vera je opij za lüstvo."

Kak je pa z internacionalov, ki se dostakrat imenüje v zvezi s socializmom i komunizmom?

Internacionala je mednarodna organizacija socialistov i komunistov. — Prvo je ustanovo Marx l. 1864., a je včasi razpadnola.

Drüga je nástala l. 1889., ki pa se je v svetovnoj vojni prav za prav razišla, tak ka jo nešterni ščе priznajo, drügi zanikavajo.

Tretja, ki jo je l. 1919. ustanovo s središčom v Moskvi Lenin; moskovska internacionala ali kominterna, t. j. komunistična internacionala. Ta pa vodi propagando za svetovni komunizem.

nešnje reči. Več je gučao i se smejao z drügimi lüdmi.

VIII.

Že tri dni je brezi prestanka šo dešč. Nebo je biló do téo zavežnjeno z gostimi oblakami. Kmetje pa so se s strahom pa skrbjov zgledavali na vse kraje, gda se bo začnolo gde svetiti. Večer, prlé kak so legli i zajtra, gda se je zdenilo, so zapičili svoje poglede v nebo. Z megeo pa se je levalo brez prestanka, da so se mehéri delali po vodi, po škegnjaj si je voda sama krčila pot i zaljála se jarke. Kapao je gosti dešč, debeli kak protje, včasih za časek prehenjao, pa se v ednom hipi zagnao z viherom vred nad vesnicov, da je stonjalo drevje i so šklepetala okna, od vdarcov bičajočega deždža.

„Bog moj lübléni, ka bo s toga vremena? Prle je bila süšava, da je zevala razpokana zemla, zdaj pa dešč da ga zemla nemre popiti. Krumpli nam bodo ščista zagnjilili," so se strašili kmetje, gda so šli polagat kravam.

„Vsi razgoni so puni vodé, že itak óridka hajdina pa proso sta do polovine v vodi, gde je inači vsikdar prégor", so se praskali za vühom tisti, ki so meli njive v dnikaj.

„Kukarca, štera se že zmetavle, že žuti, otava nam gnjili po senožetaj," so sodili tisti, ki so kadili pipe na klopi kre peči ali cécali bago.

„Gorice nam ščista pokvari to dežovje, prešati ne bomo meli kaj i lagvi bodo prazni pisnivili", so s strahom gledali v bežeče oblake goričanci, šteri so meli gorice v lendavskih ali pa v prečnih bregáj. „Pa se je obetalo telko zdravoga pa lepoga grozdja."

„Müra se páli napinja i če ne henja dešč, se páli razlijé po njivaj pa senožetaj," je znao nešče povedati.

„Ka bi se strašili pa čemerili, s tem si ščista nikaj ne pomoremo, radi bojmo, da mamo telko vodé," so se na tihoma veselili mlinarje, štere je prlé strašilo bledo pa razpokano nabrežje Müre. „Malo je božna pot k mlinom pa to nikaj, naj je samo spadno dežč."

Za dečke je bio to prijeten čas póčinka, gda so se lehko brezi skrbi zleknoli na seno i tak nadomestili s spanjom to, ka so mogoče ponoči zamüdili. Včasih je znao priti što zvat jest, po obedi so pá šli dale spat.

Ženske so krpale stari obleč, šivale odevke pa kühale hajdino. Njuve roké idejo vsikdar kak vöra. Domači so si sposeli okoli stola i prebirali graj.

Cerkev je bila vsakši den napunjena kak v nedelo. Lüdje so meli čas iti k meši, gde so prosili za lepo vreme. Deca so gnala po hižaj takšo breko, da so malo ne raznesli hiže. Moški so vezali doma iz sirke mekle na vitre, da si ne meo kama stopiti, če si prišeo na obisk, tak je bilo vse razmetano.

Lüdje so po večeraj molili čisla i ščе devali kcoj očanaše za lepo vreme i dobro letino. Po dnevi so čteli novine i se čemerili nad lažlivimi kalendarami, šteri so kazali zdaj v teh dnevaj velko vročino. Pisali so pisma v Francijo, Nemčijo, Ameriko, pisana z žmetnov, nevajenov rokov, ka so svedočile zvežnjene črknje, pa tüdi pisali pisma z mladimi, gibčnimi rokami, da so reči kipele vse pomlajene od mehke topline pa lübezni.

Konči pa je li začnolo na rahi rositi, dešč je začno pomali pikati. Nebo se je začnolo svetiti. Z listja na drevji pa s streh so ščе kapale kaple. Škegnji so se scejali. Blaženi občütki so navdajali lüdi, gda se je po dugom časi páli prikázalo sunce i se lesketalo v pomlajenom ozračji. Moški so se z motikami na ramaj paščili odvajat vodó z razgonov. Po dnicnatih présikaj se je nabirala voda. Deca so se z velkov rabukov pa veseljom pritepla iz tesnih hiž i s podsükanimi hlačami gabzala po kalnatih vodaj.

Dogarova mati je prala obleč v jarki na ogradi. Sama je bila. Voda po deždži je bila zdaj čišta na prali kak glažovina. Krišpala (mlatila po blanji) je, žmikala pa plávila spodnji obleč. Samo odevke pa prte ne mogla sama skrišpati.

V tom je prišla Lizika mimo. Ravno prav, kak da bi njoj što nadehno to miseo. Šla je v bauto. Vidila je, da dogarova mati nemre sama krišpati odevk. Stopila je na desko na prali:

„Vidim, da ste sami pa vam malo pomorem," njoj je pravila Lizika.

„Sam Bog te je prineso, Lizika! Dobro, dobro, da si tak vrla, ne vem, kak bi sama to oprala," je bila mati vidno vesela.

„Pa bi vam šteri moški pomogeo," je pravila Lizika pri krišpanji i pri tom mislila na Jančeka.

„Spravi ti što naše moške na pralo, ščе vodó mi malogda šteri prinesé v kühnjo pa ščе te z nevoljóv. Jaz pa morem biti pri vsakšem deli, doma pa na njivaj. Njeva sta v hiži, oča veže nekše mekle, Janček pa nekaj čte."

K odaji je 2 orala oratje zemlje, sposobno za najboljši travnik. Oda se tüdi za hranilno knižico Črensovske posojilnice Poizve se v uredn. Novin.

2 dijaka ali dijakinji,
z strogim nadzorstvom, sprejmem na hrano i stanovanje.
Kološa Janez, čevljar
Murska Sobota, Cvetna ulica št. 5.

Sprejmem takoj
2 pomočnika
Plača po možnosti in po pridnosti.
Kutaššy, mizar, Bogojina.

Nekaj iz zgodovine čebelarstva in nekaj iz življenja čebelic.

Odkar so se pojavili v zgodovini Slovenci, jim je bilo čebelarstvo priljubljeno. Stari zgodovinski viri (zapiski) omenjajo, da so že v zgodnjem srednjem veku Slovenci bili vešči čebelarji. Bavarski vojvoda Tassilo III. je mnogo slovenskih čebelarjev pripeljal na bavarsko, da bi tako lažje prišli samostani in cerkve do cenejšega voska. Obenem so pa učili bavarce čebelarstva, ki ga še Bavarci do tedaj niso znali umno gojiti. Slovenski čebelarji so tako dobro vpeljali čebelarje bavarce, da so jim hvaležni vojvode podelili svobodnjaške (nemešnjaške) pravice. Ne samo za cerkve in samostane je bilo čebelarstvo dobro, ampak tudi ostalim kmetom je bilo v korist: kajti z medom in voskom so lahko plačevali desetino (podložniški davek (porcija). Posebno samostani so radi jemali te vrste davek. Pozneje se je čebelarstvo tako razvilo, da so se čebelarji organizirali v cehe in so dobili svoje čebelarsko pravo. Cehom je načeloval „Zeidlmeister" (po naše bi rekli medovski mojster.) Ta je vsakemu čebelarju odkazal kraj v gozdu in mejo, ki je bil določen za njegove čebelice; to je za pasišče čebel. Celo lastno uniformo je imel ta čebelarski načelnik. Tedaj še niso poznali panjev, kakor dandanes. Čebele so imele svoje, recimo „panje" v deblih borovih dreves. V višini nekaj metrov, je izdolbel čebelar votlino, napravil zadaj vratca, spredaj zvrtal luknjo in panj je bil gotov. Notri je naselil čebele, ki so izletavale skozi luknjo na sprednji strani. Kakor nam pravijo pisma, so v takih panjih čebele zelo dobro uspevale, to pa radi dobre gozdne paše in pa radi lepega miru. Smola dreves je pa čuvala čebelice pred boleznimi. Čebelar se jeseni ni smel dotakniti čebel, šele na sv. Jožefa dan, to je 19. marca je šel k čebelam. Dan sv. Jožefa je veljal za odločujočega. Če je bil lep, je bilo znamenje za dobro čebelino leto. Odprl je vrata, omamil čebele z dimom, pol satja vzel, ostalo je pustil in zaprl vratca. Ker so se dogajali prestopki, je posebno sodišče skrbelo, da se čebelarji niso pregrešili zoper čebelarski zakon Čebelarski mojster z 12 prisedniki je o sv. Mihaelu, 29. sept., vsako leto razsojal vse tožbe. Kazni za pregreške so bile zelo ostre. To se vidi, kako so cenili tedaj čebelarstvo.

Tu nekaj primerov: Če je kmet, ki ni bil tlačan (gospočinar) splezal na drevo in odprl panj pa so ga ujeli, je postal tlačan in ne več svoboden kmet. Posestvo so mu vzeli in ga dali gospodu, katerega čebele je hotel okrasti. Če je drevo strohnelo in se prevrnilo ter ga je kdo ukradel s čebelami vred, ako je bil zasačen, je moral plačati 10 funtov (približno 500 din). Isto kazen je plačal, kdo je obsekal lipo, ki je znana, da je dobra paša za čebele. Huda kazen je sledila, ako je kdo vzel čebelam ves med in so čebele od lakote poginile. Temu je sodišče prisodilo kazen naj mu rabelj prereže trebuh in ga na to naj obesi.

Pasišče v gozdu se je podedovalo od roda do roda, ako je pa rod izumrl, je čebelarski ceh določil novega lastnika, ali je pa panj s pasiščem pripadel zemljiškemu gospodu. Bor pa, ki je od starosti bil neraben, je pripadel čebelarju, ki ga je od žagal in čebele v luknji odnesel domov. Tu je luknjo nabil na deske in doma gojil čebele dalje. To je začetek panja, ki se začne tako javlati v domači oskrbi. Lahko je pa dobil novi bor, kjer je nadaljeval gojenje čebel. Roje iz svojega drevesa je smel čebelar zasledovati le tako daleč, kakor je segel en lučaj s kamnom. Če je roj prekoračil to mejo, je moral roj odkupiti za 80 grošev (filerov).

Kot čebelarji so vedno posebno sloveli Kranjci. Kranjski vosek, kranjski med je slovel daleč izven Slovenije. Ko so v Münchenu na Bavarskem l. 1630. kuhali prvič medico, so kupili med na Kranjskem.

Ljubezen do čebelarstva se je ohranila do današnjega dne. Če potujemo skozi našo domačo zemljo po naših lepih vaseh, kjer se med gostim sadnim drevjem skrivajo skromne, toda bele, čiste hišice in se po dvorišču gibljejo naši pridni možje, ter skrbne mamice, pri mnogi hiši zapazimo na sončnem prostoru, proti vzhodu obrnjen čebelnjak (vinjak). Ob nedeljah popoldan pa skrbnega čebelarja pri njem, ki urejuje kar je potrebno. Naši slovenski pisatelji, Jurčič, Stritar in drugi, večkrat omenjajo v svojih spisih, kako dedek spomladi ob lepem vremenu poseda pri čebelnjaku in kadi pipo ter opazuje vršanje čebel. Našim čebelarjem je na splošno dobro poznano življenje čebelic, mislim pa, da jih bo zanimalo tudi teh nekaj podatkov, ki jih bom tukaj omenil. Pa tudi ostale bravce „Novin" bo gotovo zanimalo, kar bom povedal o tej pridni krilati živalci, ki nam bodi vsem vzor pridnosti, štedlivosti in snage. Nemški čebelar Diervan je mnogo let opazoval življenje čebel.

Življenje čebel, pravi Diervan, je podobno otroški sobici. Matica je mati čebel. Ko matica vstopi v svojo celico v satovju, ji delavke strežejo kakor otroci materi, ki je bolna. Matica je kraljica panja. Delavke takoj čistijo in urejajo satovje, da pripravijo za jajčeca, ki jih bo polagala. Ko so delavke temeljito očistile celice, polaga jajčeca, ki jih v času dobre paše položi do 2500 dnevno. Matica sama določa jajčeca, iz katerih se zležejo delavke in iz katerih troti. Troti so iz neoplojenih jajčec. Ko so jajčeca v satovju, nastopijo najmlajše delavke in jih grejejo. Hrano za mlade ličinke delajo iz medu, cvetnega prahu in vode. Ko se šesti dan ličinka zabubi, zapro celice z voščeno kapico, ki ima le toliko odprtine, da dohaja zrak. Celice delavk so zaprte 21 dni, celice bodočih trotov pa 24 dni. Celice nove matice pa 17 dni. Ko pridejo iz celic novonastale čebelice, se troti poznajo od delavk že po telesu, so bolj zavaljane oblike in debelejši. Žela nimajo. Izletavajo popoldan, ko je najbolj toplo. Brnijo močno. Delajo nič, njih število je manjše od delavk. Delavke so manjše, bolj suhe in imajo špičast zadek ter želo. Trotje so tako leni, da se niti pred sovražnikom ne skrijejo. Vso obrambo oskrbe delavke. Matica je največja, krila ima kratka in teška ter ne leti dolgo. Želo rabi le proti drugim maticam, ne pa proti človeku. Nikoli pa dve matici ne moreta živeti v skupnem panju. Takoj, ko se zleže nova matica, nastopi rojenje. Čebelar ve, da se bo starejša družina izselila. Starejši rod se umakne mlajšemu rodu. Ob prvem toplem dnevu se stara matica napoti v svet. Poprej se vsaka čebelica nasrka sladke tekočine — medu, za dva dni. Ko so nekaj minut v zraku, čebelar sliši močno brnenje in kmalu je ves roj na veji najbližjega drevesa. Ko so spravljene s skrbjo dobrega čebelarja v nov panj, se kmalu začne delo postavljanje novega satovja. Mlade čebele, ki so ostale v starem panju, se umirijo in negujejo zapuščeno satovje.

V matičnih celicah je zmeraj bolj nemirno, po navadi ena izmed matic, ako ni prišlo do ponovnega rojenja, pobije vse ostale matice (mlade) dokler ne ostane sama. Nato se prične ženitovanje te sedanje matice kraljice. Lepega dne okrog popoldneva se poda kraljica iz panja v ljubezenski svet. Najprej obletuje dalj časa panj, da si zapomni njegovo lego in obliko, kajti gorje, da se matica zmoti in se ne vrne v panj. Ves panj mora izumreti. Trotje, ki so dremali pred panjem na toplem soncu, se dvignejo za matico v zrak in nastane boj med troti, kateri bo tako srečen, da oplodi mlado kraljico. Tisti, ki je dosegel to srečo, pa ne živi več potem, ko je matico oplodil. Narava je v tem primeru taka, da mora dotični ženin plačati oploditev s smrtjo. Pri oploditvi se mu namreč spolzila iztrgajo in matica jih odnese v obliki belih nitk s seboj. V semenski vrečici skriva matica milijone kali za oploditev jajčec, ki jih bo zlegla. Ta proces, da trot oplodi matico v zraku, je izsledil, že daleč preko slovenskih meja znani Kranjski čebelar Janša Anton, rojen 20. maja 1734. na Gorenjskem v Breznici. Po dolgem opazovanju ostalih čebelarjev, je to mnenje sprejel ves ostali čebelarski svet. Ko se je matica povrnila iz ženitovanjskega potovanja, pokončajo delavke vse trote brez usmiljenja.

Pa še nekaj zanimivega opažamo pri čebelah, namreč gradba satovja (gerpe) pade v oči vsakemu opazovalcu. Satovje je naravnost umotvor, tako smotreno je zgrajeno. Če pogledamo trupelce in ude pri čebelici, zapazimo, da je okroglo. Zakaj? S to obliko je dosežena največja trdnost in najmanjša površina, s tem pa najmanjše izžarevanje toplote. Ravnotako obliko opazimo pri drevju na splošno. Le listje je izjema, ki je ploščato in široko. To pa zato, ker list potrebuje prilagoditev (asimilacija) to je kar največ sončne svetlobe, zato rabi čimveč površine. Čebelno satovje je sestavljeno iz samih šesterovoglatih celic. Čemu? Slučajno gotovo ne, ker narava ne pozna slučaja, ampak le namen, za katerega jo je Stvarnik določil. Varčnost (štedljivost) v prostoru je namen šesterooglatih celic. Prvi razlog varčnosti tiči v tem, da je z napravo šesterooglatih celic vsaka stena prve celice obenem stena druge sosedne celice. S tem je že prihranjena ena sedmina dela, časa in materijala. Z napravo šestih celic je obenem narejena sedma celica. Še veliko bi se dalo povedati iz življenja čebelic, ampak to ostalo spada bolj v strokovni list.

Vsa narava je tako popolna in smotreno ustvarjena, da nam sama kaže, kako lep in popoln mora biti šele nje početnik, to je Bog.

Štefan Rous.

V trpljenju je šola in vzgoja značaja.

Vzgojno moč trpljenja nam prav nazorno pokaže svetopisemski primer o egiptovskem Jožefu in njegovih bratih. Ta primer nam je vsem dobro znan iz ljudske šole. Splošno je priznano dejstvo, da trpljenje vpliva na vzgojo značaja in nravnosti (jakosti) pri človeku. Nikakor se ne more smatrati, da je preiskušen značaj, človek, ki ni prehodil trpke poti trpljenja. Življenje brez trpljenja je podobno mrtvemu morju. Kjer ni borbe ni napredka, tam je stagnacija, umiranje. Voda, ki stoji — zasmradi, živali v njej poginejo. Vsi veliki umotvori, ves napredek je sad napora in trpljenja posameznikov ali večih ljudi. V naporu, v trpljenju marsikdo odkrije samoga sebe, vnikne v lastne globine, odkrije lastne prikrite sile in zmožnosti, o katerih ne bi sicer niti sanjal. Marsikdo ne bi prišel do one stopnje razvoja pri svojem značaju, ako mu ne bi trpljenje prineslo spoznanja in odkrilo zmožnosti, ki bi ostale sicer nerazvite. Sv. Janez Zlatoust pravi: „Zdravnik ne zdravi samo tedaj, ko nasvetuje dijeto, zdravilišče, kopališče, ampak tudi tedaj, ko predpiše post, grenko zdravilo." Tako tudi Stvarnik zdravi človeka z trpljenjem in ne samo s srečnimi dnevi. Zato človek nikar v nesreči ne glej mrko v svet in ne misli samo na lastno bol in ne smatraj se za trpina, ki je zavržen od vseh, ampak spomni se, da je ravno ta bol, ta nadloga morda tvoja rešitev, morda prijatelj, ki te vodi na cesto, ki pelje k večjemu cilju tvoje duhovne ali zemske sreče.

Pojdi v duhu k sosedu in poglej, ni li morda tam še večja bol, večje trpljenje doma? Povem ti še to, trpljenje in bol domuje v palačah, domuje pri vladarjih in bogatih, celo tam, kjer moraš skozi nešteto dobro zaklenjenih vrat in kjer morda misliš, da se samo sreča smehlja. Trpljenje pokaže, ali si močan značaj, si li mož, obup pokaže nemožatost, strahopetce. Kam se hočeš postaviti, k prvi ali drugi skupini?

Odloči se za prvo, ne bo ti žal!

Štefan Rous.

Službena naznanila

Sresko načelstvo v Lendavi.

II. štev. 7144|3.
Obiranje in prodaja sadja, ukrepi.

Razglas.

Da se tudi letos ne bi ponovile velike napake radi trganja zelenega sadja in nepravilnega obiranja, izdajam naslednja navodila:

Radi obiranja zelenega sadja se je prejšnja leta našemu narod. gospodarstvu napravljala največja škoda. S prodajo nezrelega sadja smo si že često pokvarili ugodne izglede za vnovčevanje sadja. Obiranje sadja je pri nas v mnogih slučajih še vedno skrajno pomanjkljivo, vsled česar izgubi naše sadje na trgu ugled in veljavo. Čas in način obiranja mnogo vplivata na kakovost pridelka. Prozgodaj obrano sadje ni dobrega okusa, je podvrženo gnilobi, grbančenju in izhlapovanju vode. Z nepravočasnim obiranjem sadja so kmetovalci znatno oškodovani tudi na množini pridelka, kajti plodovi pridobijo na svoji teži baš zadnje dni dozorevanja. Tudi pri prevozu je potrebno sadju posvetiti največjo pažnjo, ker se nepravilno vloženo sadje obtolče in skvari. Rana poletna in jesenska jabolka je treba obirati, ko so popolnoma razvita, drevesno zrela, t. j. preden so užitno zrela To sadje dozori za uživanje med prevozom v vagonih in v shrambah. Zimsko sadje je treba pustiti čimdalj na drevesu. Poznemu sadju ne škoduje, četudi ga dobi hladno vreme. Tako pridobi sadje na teži, lepoti in kakovosti. Sadje je treba obirati z roko in primernim orodjem tako da ostane pecelj nepoškodovan. Posode za sadje morajo biti mehko obložene. Te posode je uporabljati ne samo pri obiranju, temveč tudi pri nakladanju sadja na vozove in v vagone. Sadni kontrolorji bodo posebej pazili na to, da se bodo uporabljale pravilne posode za sadje. Priporoča se, obirati sadje v presledkih Prvič ne potrgamo z drevesa vsega sadja, marveč le toliko, kolikor je drevesno zrelega. Ostalo oberemo drugič ali celo tretjič, ko se plodovi popolnoma razvijejo.

Kontrolorji za pregled sadja namenjenega za izvoz in drugi javni organi bodo strogo paziti na to, da se ne bo trgalo in nakladalo zeleno sadje ali sadje, ki ne odgovarja predpisom. Vse sadje, ki ne bo odgovarjalo, se bo zavrnilo. Pri tem se opozarjate na določbe § 9 zakona o nadzorstvu nad živili (U. l. št, 156|24 iz l. 1929|30) in pravilnika k temu zakonu (Sl. l. štev. 139|23 iz l. 1930) po katerem ni dovoljeno prodajati sadje, ki je nagnito, plesnivo, smrdljivo ali kaže drugačne znake razpadanja. Nadalje je prepovedano prodajati nezrelo sadje, razen z označbo „za vkuhavanje". To velja za notranji promet, kakor tudi za izvoz. Kdor se pregreši zoper ta določila, se kaznuje v smislu čl. 244 cit pravilnika po predpisih § 22 in 23. zak. o nadzorstvu nad živili odnosno § 68 zakona o notranji upravi s kaznijo do 10 tisoč din ali z zaporom do 1 meseca.

Jabolka naj se ne trgajo pred spodaj navedenimi termini, katere je na podlagi večletne prakse določil za Prekmurje tudi sestanek sadjarjev in sadnih trgovcev iz obeh srezov v Murski Soboti dne 24. VI. 1939. Ti termini za obranje sadja, katere je potrdila tudi kralj. banska uprava so sledeči:

20. VII. žitnice=beličnik, rdeči in beli astrahan, šarlamovski.

10—15. VIII. pisani kardinal, car Aleksander.

20—25. VIII. grafenštanjc, harbertova, rdeči kalvil. gdanski robač.

1. IX. letni železnikar (Sommereisen-apfel).

15—20. IX. zlata parmena, letni mašanckar, bismark, remenične (Herzapfel), rdeči in zeleni štetinec, ananas, damasonka, baumanova.

25—30. IX. carevič, kanadka, boskopski kosmač, batul, pogačar.

1—5. X. lond. peping, šampanska reneta, bojkovo, jonatan, ontario.

10. X. štajer. mašancker, krivopecelj, bobovec, zimski železnikar, tafelček, klopčevka, laška trdika (Welschbrunner).

Po uredbi o kontroli sadja in sadnih izdelkov namenjenih izvozu (Sl. l 409|67 iz l. 1938 mora biti namizno sadje za izvoz zrelo, čisto, nepoškodovano in brano z roko. Prepovedano je izvažati zeleno, nezrelo, prezrelo, črvivo, potolčeno, mokro, plesnivo, nečisto, deformirano, streseno, omlačeno, kakor tudi sadje s kakim postranskim duhom.

Trgovce in izvozničarje še posebej opozarjam na stroge predpise cit. uredbe glede pakovanja in opreme zavojev in vagonov za izvoz v razsutem stanju. Vagoni, pod in stranice morajo biti čisti, brez kakršnegakoli duha, obloženi s papirjem, leseno volno, ali slamo. Isto velja tudi za poedine oddelke v vagonu. Vsak prekršek te uredbe in predpisov izdanih na podlagi te uredbe so kaznuje po § 6 zakona o kontroli kmetijskih pridelkov namenjenih izvozu z globo do 50.000 din ali z zaporom.

Kontrolo kvalitete in pakiranje sadja vrše specijelni kontrolorji, ki so določeni za poedine nakladalne postaje. Delo kontrolorjev nadzirajo revizorji ministrstva. Kontrolorji izdajajo spričevala samo za sadje, ki odgovarja predpisom uredbe, sicer se roba ne sme izvoziti.

Prezgodnja obiranja sadja pa ne zakrivijo vedno sadjarji, temveč oni sadni trgovci in njihovi kupovalci, ki tako zeleno robo kupujejo in nagovarjaje sadjarje k preranemu spravljanju. Tako izkoristijo morebitno konjunkturo ali priliko, ko je na kmetih najhujša stiska za denar.

Sadni trgovci se imajo vselej izkazati z obrtnim pooblastilom, njihovi nakupovalci pa z legitimacijo opremljeno s sliko, ki jo izda Združenje trgovcev in vidira sresko načelstvo. Za funkcionarje kmetijskih blagovnih zadrug izda legitimacijo zadruga, vidira pa jo sresko načelstvo. Žandarm. organi imaje strog nalog nadzirati na kretanje nakupovalcev in ugotovitev, če imajo ti legitimacijo. Prebivalstvo se opozarja, da se izogiba goljufivih nakupovalcev.

Občinam naročam, da prednje razglase (po potrebi tudi večkrat) na krajevno običajni način. Sadni trgovci in zadruge pa naj izdajo nakupovalcem potrebna navodila.

Sreski načelnik:
Grabrijan s. r.

Pošta.

Frumen Matjaž, Ferme de la Mothe. Od domačih sprejeli naročnino za tebe. Zdaj smo najšli pismo, da je Ficko Tinika, ki je tvoja žena, dužna še 45·75 din stare naročnine. Še to prosimo. — **Sobočan Štefan, á Voux Gy.** Kelko je nam znano, ostane cena franka tak, kak je zdaj. — **Čeh Matija, Nedelica 129.** Novine vaše hčeri Marije so prišle iz Francije nazaj s pripombov, da je mesto spremenila. Javite nam njeni novi naslov. — **Žalik Štefan, V. Polana 15.** Novine vašega brata Ignaca so prišle iz Francije nazaj. Javite nam njegov novi naslov. — **Zver Marija, Melinci 43.** Javite nam novi naslov vašega moža Andreja v Franciji. Njegove Novine so prišle iz Francije nazaj, ar je mesto spremenó. - **Kozel Marija, Cierges par Mountfaucon.** Drüga polovica letošnje naročnine za Novine i M. list plačana. - **Prša Štefan, Condray par Auzaner.** Letošnja naročnina 72 din plačeno. — **Sprejeli smo naročnino od sledečih:** Ostric Jolanka á Landepereuse 36 din, Kolenko Vinci aux Grand Vignol 139 50 din. Na koj je višek? Lenaršič Marija, Cne Beauvardes 95 50 din. Na račun lanskoga duga smo spisali 5 din, na letos 90 50 din. Pall Janez au Chatelier 66 din. Na lansko leto spisali 12 din. Veren Aranka, An Couders 18 din. Roudi Štefan, Bretonville par Ablis 80 75 din.

KODAJI JE
blizi cerkve v Veržeji lepo
malo posestvo
pod ugodnimi pogoji. Poizve se v gostilni Seršen v Veržeji.

„HIŽICKI DOMAČOJ"

Vouri Micka, Bethelain ville par Dambasle. Hvalen Jezuš i Marija! Preč. g. urednik, presrčno vas pozdravlam z imenom Jezuša i Marije i vam želem to lübo zdravje i dugo življenje. Daj Bog, da bi nas ešče duga leta obiskavali z vašimi krščanskimi listi i nas srečno vodili v tom našem življenji, štero mo meli v tüjini. Lepo se vam zahvalim na rednom pošilanji Novin i Marijinoga lista. Oh, kak sam vesela seli, da je v roke dobim, da zvedim ka se godi v mojoj dragoj domovini i lüboj Slovenskoj Krajini. Pazdravlam vas šče ednok, g. urednik. Pozdrave pošilam svojim lübim staršom i vsemi rodi.

Balažek Martin, Ringeval á Moeuvres. Prečasti g. urednik, lepo vas pozdravlava z ženov ino vam želeva lübo zdravje od blažene D. Marije, da bi nam šče vnoga leta vrejüvali naše krščanske liste. Müva redno vdablava Novine i Marijin list, šteroga z velkim veseljom čteva. Pozdravlava tüdi stariše, ženine sestre i brata, najno deco Giziko, Katico i Jožeka, ki so pri ženinih starših v Trnji. Pozdrave pošilava tüdi polanskomi g. dühovniki i celoj fari.

Puhan Franc i Nemec Joško Eichforst I. Dramburg in Pomern Deutschland. Velečastiti g. župnik! Predno vam še več kaj pišem, vas prav srčno pozdravim i v imeni vseh mojih prijatelov vam želemo od Boga i B. D. Marije vnogo sreče zdravja i veselja i dugo vrsto let življenja. — Častiti! Poleg ostalih, ki vam kaj sporočajo, vam tüdi jes pošilam par vrstic iz tüjine. Mi smo prišli k gospodari z šterim smo še zadovolni, cerkev, ka pa nas najbole veseli, mamo 4 km daleč i se lehko vsako nedelo vdeležimo službe bože. Pride nas vsako nedelo okoli 60 lüdi, tak da si lejko vse pogovorimo. Gledoč dela i hrane smo še nekak zadovolni, samo te siromaški zaslužek se težko pošila domo. Par nas je že poslalo prek banke, a ostali pa še nemrejo, Gledoč mesečnih pa sploj nemajo pojma, da bi je gor vzeli na pošti. Dosta ji jeste, da se čemerijo, zakoj se borze ali Zveza Polj. Del. zato ne pobriga, zakoj prej se razglašüje v Novinaj, če še tü od toga nevejo. Gospoda župnika mamo tüdi dobroga, samo je to žalostno, da so redke cerkve i to še male. Služba boža se večkrat vrši po prostoraj v šoli ali kakšoj drügoj primernoj stavbi. Novoga vam bogve kaj nevem pisati, naročnik sem, ka me tüdi jako vesell i še priporočam ostalim, ki nemajo Novin. Naročnino pa mislim, da ste že sprejeli od mojega soseda Casar Joška iz Bogojine. Pošilam tüdi atres če nas bojo obiskali g. Škafar, ali šteri drügi gospod, našega župnika: „Georg Gretz, kuratis, Dramburg in Pom, Bahnhof str. 3." — Oprostite na vsebini i pisavi, ve znate, da so trüdne delavske roke. Sprimte še ednok vnogo pozdravov i vam želemo vse najbogše. Ostante z Bogom!

Gutman Andrej. á Thelone. Velečastiti g urednik! V imeni Jezuša i Marije vas pozdravlam i vam želem od Boga lübo zdravje, ka te ležej prenašali težko delo, štero vam nalaga skrb za nas izseljence. Daj Bog, da bi nam šče dugo let vrejüvali naše krščanske liste, ki so nam na velko veselje. Jaz je navadno v soboto dobim v roke i je vsikdar z veseljom preštem. Godi se mi dobro, k meši idem vsako nedelo. Pozdravim svoje domače, ženo, deco, starše, rodbino, botrino i vse bogojančare.

Karol i Etelka Zelko, Radlov, Nemčija. Prečastiti g. urednik! Prav lepo vas pozdraviva i vam želeva od lüboga Jezuša i blažene Device Marije lübo zdravje i dosta božega blagoslova pri vašem deli. Naznaniva vam, da Novine redno vdablava. Hvala Bogi sva zdraviva i se nama ne godi slabo. Pa vendar pri tom ne moreva pozabiti svoje rojstne vesi, kde je zdaj vse tak veselo, drevje puno sada i gorice pune grozdja. Oh, kak radiva bi bila zdaj doma pri svojoj dečici i materi. Ali siromaštvo naj je prisililo, da sva morala oditi v hladno tüjino, da olejšava življenje naše družine. Prav srčno pozdravlava najno staro mater, ki mora dosta trpeti na najnom malom posestvi, či šče kaj pridelati. Tüdi z najnov decoy ma dosta skrbi. Znava, draga mati, da ti dostakrat pridejo skuze v oči ali dober Jezuš i njegova mati Marija Ti vse poplačata. Pozdravlava tüdi svojo deco Gezeka, Petreka, Jolanko i maloga, komaj dve leti staroga Jožeka. Draga deca, znava, da vam je dostakrat težko brez oče i matere. Pa naj bo Jezuš vaš oča i Marija vaša mati, naj vas vodita po poti zveličanja: Pozdravlava tüdi tetico, prijatele, soside i celo Prosečkoves. Pozdravlava g. Kereca, šefa borze dela i njihovo družino. Pozdrave pošilava našemi g. plivanoši Bejeki pri sv. Sebeščani i celoj Slov. Krajini.

Pozdrave pošilajo g. urednik Novin: *Venta Julka, Bonville par Etampes i Zenarčič Alojz Cambrai.*

Fantovskim odsekom.

Mladec je vedno vesten in točen — pozna disciplino.

Drugi temelj naše notranje moči in zunanje rasti je disciplina! Kako prijetno in trdo zazveni ta beseda v naših ušesih, kako prijetno nam postane pri duši, ko slišimo besedo: bodi disciplinirani! A potrebna nam je disciplina za življenje odsekov, tako potrebna, kot zrak za naše telesno življenje. Potrebna nam je disciplina. ker 1) ob njej rastejo naši značaji; 2) od nje je odvisna veselost in uspešnost našega tihega dela pri sestankih in telovadbi; 3) od nje je odvisen naš ugled v javnem življenju.

Disciplina, vestnost in točnost v društvenem življenju je merilo naših moči in našega značaja. Na to vas moram predvsem opozoriti: nikar ne smatrajte svoje disciplinirnosti, svoje pokorščine do vodstva kot nekako znamenje svoje nesamostojnosti ali celó slabosti! Nasprotno! Nedisciplinirani je lahko vsak slabič, vsaka mevža. Disciplinirnost in pokorščina pa je le dokaz vaše skrbi in ljubezni do svojega mladčevskega krožka; je dokaz, da ste res dobro vzgojeni Mladci. Kajti samo pomisli, zakaj tu ali tam ta ali oni izostane od sestanka? Res da je včasih vzrokov veliko, a največkrat izostane ta ali oni radi nelobe, ker se mu ne ljubi. Ali pa je mar lenoba odlika in dokaz tvoje moči? In zakaj tu ali tam ne pridemo pravočasno? Radovedni smo in se ustavimo tu ali tam, klepetamo s tem ali onim, ali smo počasni doma. Kaj misliš, ali je to tudi dokaz tvoje moči? Ne, točnost bi bila tebi v čast, disciplina dokaz oblasti nad samim seboj. In zakaj se tu ali tam na svojih sestankih ne damo umiriti vkljub opozorilu? Enostavno zato ne, ker ne znamo obvladati svojega jezika in svojega razpoloženja! Ali je mogoče to junaštvo? Prav gotovo ne! Glej, svojo moč, svojo samostojnost boš dokazal vedno prav s tem, da boš v vsem svojem domačem in pa tudi v društvenem življenju discipliniran, da boš točno prihajal k sestankom in to tudi takrat, ko te bo mogoče vabila kam drugam ta ali ona prijetnost, ta ali oni prijatelj, ta ali ona družba, to ali ono delo. Svojo oblast nad samim seboj boš pravtako dokazal zopet z disciplino pri sestankih samih, z mirnostjo, z zbranostjo pri predavanjih. Da, dragi Mladci, disciplina je preizkušnja naše notranje moči in veličine naše ljubezni do stvari.

Disciplina je predpogoj za prijetnost in uspešnost dela pri sestankih in telovadbi, kajti, kaj misliš, kdaj bo med nami bolj veselo, ali takrat, ko bomo prihajali k sestankom vsi, polnoštevilno, da ne bo manjkalo nikogar, ali pa takrat, ko nas bo samo nekaj zbranih? Gotovo bo veselje večje takrat, ko bomo vsi prihajali k sestankom. In kaj misliš, kdaj bo med nami neskaljeno veselje? Ali takrat, ko bomo prihajali prepozno, eden 5 minut, drugi 10, tretji 20 minut po določeni uri, ali takrat, ko bo vsak prišel točno ob določenem času? In kdaj bo večje veselje med nami: ali takrat, če bo tisti, ki naj deklamira, nastopil dobro pripravljen in korajžno, ali takrat, ko bo svoje liste nerodno mečkal in še bolj neredno prednašal svojo deklamacijo, radi nedisciplinirnosti premalo pripravljen? In kdaj bodo naši nastopi mogočni: ali takrat, ko bomo dobro pripravljeni, ali takrat, ko bo radi naše nedisciplinirnosti pri telovadnih urah šepalo vse, ali takrat, ko bodo radi svoje komodnosti nastopili samo nekateri? In naši sestanki? Kdaj bodo bolj privlačni in koristni: ali takrat, ko bo vsak hotel imeti prvo besedo in bo kričalo in govorilo vse prek, ali takrat, ko bomo mirno, brez besede poslušali, tistega, ki bo od vodje dobil besedo? Glejte, vsa lepota, vse veselje, vsa privlačnost in koristnost naših sestankov in vsega našega dela je v veliki meri odvisna od vaše disciplinirnosti. In ker hočemo, da bodo naši nastopi mogočni, zato moramo hoteti tudi disciplino in jo mora tudi vsak zase in tudi za vsako ceno držati. In to tudi hočemo!

Je prepotrebna za naš ugled. Disciplina naša namreč ni samo dokaz naše notranje moči in ne bo prinesla samo lepega življenja v naš krog, ampak tudi na zunaj bomo nekaj veljali le, če bomo disciplinirani. Le pomisli, kdaj nas bodo drugi bolj upostevali: ali takrat, ko bodo videli, ali zvedeli, da je na naših sestankih nered in disciplinirnost, ali takrat, ko bodo zvedeli, da smo kakor dobro organizirana in disciplinirana četa? In kdaj bomo imeli v javnosti večji ugled, ali takrat, ko bodo govorili o nas. da prihajamo samo takrat, ko drugega dela nimamo? In kdaj bodo bolj v javnosti računali z nami: ali takrat, ko bomo nastopali kot nedisciplinirana, razpršena čreda? Da, iz tega vidiš, da je potrebna disciplina tudi za naš javni ugled. Dragi Mladci! Že smo sklenili, da hočemo rasti v odločne značaje, močne, plemenite, mlade ljudi. Preizkušnja tega je naša disciplinirnost v našem delu, disciplinirnost v našem zadržanju. Zato hočemo povsod in vedno disciplino. Mi hočemo ustvariti veselo, prijetno in privlačno življenje v našem krogu in takšnega življenja ni brez discipline. Zato hočemo disciplino! Mi hočemo in moramo si pridobiti ugled tudi v javnem življenju. In tega ni brez naše najsilnejše disciplinirnosti povsod. Zato hočemo dokazati drugim, da zmoremo biti disciplinirani in to bomo vedno ostali. Zato disciplino v vse naše življenje, da bo lepo, bogato, privlačno in mogočno.

MATI BOŽJA NA SLADKI GORI

zopet ljubeznivo vabi romarje na romarski shod, ki se prične 12. t. m. ob 6 uri zvečer s pridigo in litanijami. Dne 13. t. m. (nedelja) bo po običajnih pobožnostih v cerkvi še na prostem pretresljiva igra: „Slehernik". Pobirala se bo vstopnina za veliki zvon tukajšne romarske cerkve.

Mnogo je že bilo letos taborov in prireditev, vseeno pa pridite prijatelji nebeške Matere tudi letos k Njej na Sladko goro, v to mirno zatišje, kjer boste v molitvah in žrtvah reševali neumrljive duše.

Pošta.

Kühar Mihael, Dettmansdorf-Kölzow, Nemčija. Po širiteli Gumilari sprejeli 42 din kak naročnino za 7 mesecov v Nemčijo. — **Puhan-Nemec. Eichforst.** V pogodbi stoji, da bi se 10 MK. lejko pošilalo mesečno, a nemška oblast dozdaj ne dala toga dovolenja. Rafael je javo to v Beograd i prosi za pomoč. „Na vnoge v sveti boj" kniga se dobi, javita nam jeli jo vama ali komi drügomi naj pošlemo, da samo pitata, če se dobi. - **Iz Francije sprejeli naročnino od sledečih:** Gutman Andrej á Thelonne 102·75 din. Gergar Karol, Ferme Beaumont 18 din. Kočar Ernest á Oisserny 80·75 din. Na koj je višek? — **Šerüga Geza, Hugosdorf post Tribses.** Po širiteli Gumilari iz Vidonec sprejeli 36 din tvoje naročnine.

Slovenski delavci!

Vsi v Franciji živeči Slovenci, za vse informacije glede

potovaja v domovino

se obrnite na edino jugoslovensko agencijo **„PUTNIK"**

18. rue de la Michodière, PARIS II.

Vozne karte po najnižjih cenah!

Menjamo denar po najboljšem kurzu!

Dopisujemo v slovenščini!

Bogatin bi rad zasmehoval.

Kaj pomagajo vse lepe naredbe, da bogatini ne smejo za zaslužkom v tujino, ko pa znajo tako lepo lagati, da napovejo toliko dolga, kolikor tisočakov imajo v hranilnici naloženih. Sicer je zadnje čase res bolj težko kaj odnesti iz hranilnice in bi se tisto v neki ironiji res smelo imenovati dolg, ko ga hranilnica ne more izplačati.

Ali vendar, bogatin se je zlagal in prišel v tujino. Pa je doma imel celo mlatilnico in bil sploh velik gospod, ki so vsi vaščani pred njim spoštljivo odkrivali klobuke.

V Franciji je pa hlapec postal. In gospodarjev sin ga je večkrat počastil z naslovom bedaka. Sicer je to včasih res zaslužil, ker ni tako naredil kakega opravila, kakor bi ga po francoskem sicer moral. Ampak njegov način je bil velikokrat boljši, samo da veliki francoski narod od malega slovenskega nerad sprejema nauke, četudi v svojo škodo. Nadalje pa bedak ni preveč mikaven naslov in sveto Pismo za to besedo celo grozi z večno kaznijo. Seveda bogatin toliko svetega Pisma ni poznal, ker že doma ni imel navade hoditi v cerkev, kaj šele na francoskem brezverskem podeželju. Zato ga ta naslov ni toliko bolel. Bolj ga je bolel hrbet, ko se je moral cele dneve sklanjati nad sladkorno repo. Pa zato ni dobil dosti bolj sladke kave. Le bolj po ceni bi lahko kupil sladkor, ko bi bil končal kontrakt, pa bi hotel v domovino pretihotapiti sladkor, kar pa je lahko zelo nevarno, končno pa ta bogatin niti ni čakal do konca kontrakta, ker so cariniki navadno zelo pametni ljudje.

Lepega dne, že prve mesece po prihodu, je pisal obširno pismo svoji prešerni ženki, naj mu za božjo voljo pošlje toliko denarja, da se nazaj domov pripelje. Seveda se je ženska ne malo razžalostila. Navadno je namreč obratno, iz tujine se domov denar pošilja. On da si mora jesti še dokupovati, ker francoske hrane pri nas niti svinje (oprostite!) ne bi jedle; cene živilom so pa zelo poskočile, tako, da mu tista majhna plača, ki jo dobil na kontrakt, komaj zadostuje, da od glada ne umrje. Kajpak, si je mislila žena: Ko si hodil z mlatilnico okoli, si se navadil na dobro jedačo in pijačo, sedaj ti pa preprosta hrana več ne diši. Sicer mu pa tega ni pisala, samo mislila je tako, posebno še, ker se je spomnila, da ga je pravzaprav tudi sama razvajala, ko mu tolikokrat piceke klala in vino kuhala. Kam bi namreč sicer z denarjem: otrok nista marala imeti, sorodnikom pa tudi ne moreš vsega zapustiti. In sam moraš tudi nekaj imeti od življenja, kakor sta onadva mislila in sodila o smislu življenja.

Tako mu je torej denar poslala, da se je lahko vrnil domov. Seveda se je vse to točno zvedelo šele čez par let. Pravijo, da je ta bogatin zdaj nekam bolj prijazen do sovaščanov.

Drugi je pa bil doma gostilničar. A je moral v tujino, ker je na boben prišel, kako tudi ne bi, ko ga je pa en sam obed v Soboti večkrat par tisočakov stal. Ga namreč ni hotel plačati, ker se mu je zdel predrag. Pa je v resnici moral biti drag, ker gospod gostilničar ni sam kosil, ampak z njim njegove lepe ljubice. Potem so ga pa izterjali potom advokata.

Tako je torej moral iti v tujino. In njegova gospa gostilničarka z njim vred.

Pravijo, da tu zdaj ni več tako rdečkastega obraza in trebuh, da mu je nekam čudno upadel. Tudi redno vsak večer moli, vsaj nekaj malega. Doma pa niti v cerkev ni mogel iti. Seveda, gostilniška obrt mu tega ni dovolila, kakor so o tem prepričani vsi gostilničarji.

Pravijo tudi. da je prihranil že lepe tisočake. On bi jih še več, če ga ne bi motile lepe Poljakinje. Ali te mu znajo izvabiti denar. Seveda mu je pozneje žal, toda po toči, saj veste.

Pri delu se celo odlikuje. Pri oratveni tekmi je dobil od komisije odlikovanje, ker je najhitreje oral. Pa tudi v Franciji delijo odlikovanje raje domačinom kakor pa tujcem.

Kmalu bosta toliko zaslužila, da rešita gostilno. Bodite prepričani, da boste v tej gostilni potem bolje postreženi.

Po krivem obsojen.

Tik pred nosom mi je odpihal vlak. Na drugega sem moral čakati lepo število ur. Zato sem zavil v bližnjo gostilno. Naročil sem si skromno večerjo.

Pa je prisedlo dvoje lepih deklet k moji mizi. Sicer sem se nekam čudno počutil v njih družbi, vendar sem na to kmalu pozabil, posebno, ko smo začeli piti že drugi liter. To se pravi: pil sem takorekoč jaz sam, ker sta oni dve samo srkali. Kot dve čebelici.

S svojim zanimivim pripovedovanjem sta me omamno obletavali. Tako, da sem končno privolil, da ju spremljam domov in tam prenočim ter potujem z jutranjim vlakom.

Vedno dalje sta me vodili skozi številne ulice. Vedno manj lepih hiš smo srečali. Vsaj zdelo se mi je tako, nekam v megli. Končno smo prišli do večnadstropne hiše. Opotekal sem se po vegastih stopnicah do četrtega nadstropja. Onidve sta odprli vrata in mi prijazno dale prednost, da vstopim.

Kakor hitro sem bil v sobi, sta pa zaloputnili vrata in še ključ obrnili. Postajal sem trezen in kmalu našel gumb za svetlost. Pa ni deloval. Z vžigalicami sem si toliko pomagal, da sem ugotovil, kje je postelja.

Ali strah in groza: Ko sem se hotel vleči, sem otipal čudno mrzel predmet na postelji. Sicer se je pa takrat tudi s hodnika že slišalo kričanje. Naenkrat pred menoj. Takoj so me vklenili kot ubijalca ženske, ki je ležala na postelji.

Tudi na sodniji ni nič pomagalo moje zatrjevanje, da sem nedolžen. Bil sem obsojen na smrt na vešala, kar drugi dan.

Zvezanega so me peljali na vesišče, kjer je že čakala velika množica. Vsi so se čudili, da sem tako miren.

Rabelj mi je spretno vrgel vrv okoli vratu in odmaknil podstavek. Ali skoraj istočasno sem že bil na tleh: vrv se je pretrgala. Ljudstvo je mrmralo in se čudilo.

Obesili so me drugič. Pa se je vrv znova pretrgala. Ljudstvo je začelo mrmrati, slišali so se posamezni vzkliki: „Zahtevamo pojasnila!"

Ko so me pa tretjič obesili in se vrv spet pretrgala, takrat pa policija ni bila več kos množici, ki je predrla ograjo in hitela proti meni, da bi me rešila.

Sicer sem pa že sam spoznal ugodno priliko in začel bežati. Ves zasopihan sem pribežal na živilski trg. Naenkrat se zavali na mojo pot velika tikev, ki se ji več nisem utegnil ogniti.

Padel sem kakor sem dolg in širok, zakričal od bolečine in se — vzbudil. Bil sem ves znojen.

Camplin.

Novine izhajajo vsaki četrtek za prihodnjo nedelo. Za tiskarno Balkanji Ernest Dolnja Lendava. Izdajatelj in urednik: Klekl Jožef, župnik v pok.